

Korokboon

Ari Komo Keraneen kuu Yesu

Keresumbed Korokboon Ye Buk

Korokboon Buk Komo Dowad Wongkoon

Apaso Yoonbed buk kee wongkoon, Patmos dudbi angkambed. Anam andiwendan yaa kuu durud yewed konde yenbandi yemoon meneboka kangdommo doberembirime ande wongkoon. Kwane, aron yeenbon arimbed komo keraneen Yariman Yesumbed ye yaa wane korokbene daanoona wongkoon. Wongkoon ye weeb kuu AD 95 areb.

Korok Weng

1. Ambobandi Weng Ibduruk (1:1-3)
2. Anam Andiwendan Yaa Amun Kerundi Weng (1:4-8)
3. Yariman Yesumbed Yoon Yaa Wane Angkane Dakmoon Ye Weng (1:9-20)
4. Kambong Ediib Ye Anam Andiwendan Yaa Ongkandi Ye Weng (sapta 2—3)
5. King Ye Ooni Ye Dibirimboniib Buk Bedmiweniib Sibi Manayiib Yi Weng (sapta 4—5)
6. Buk Bedmiwen Yaa Dere Dere Karangkiwen Ye At Nunung Ediib Ye Weng (6:1—8:1)
7. Kibi Ediib Yi Weng (8:2—11:19)
8. Wonong Yoom Arud Yi Yoom Yi Weng (sapta 12)
9. Arud Dingkan Ayoowiib Yi Weng (sapta 13)

10. Sibi Mana Yoom Ye Nimakarub 144,000iib
Yoom Yi Wengiib Engyu Ayoobmimiib Yi
Wengiib (sapta 14)
11. Meneki Wongdem Ediib Ye Weng (sapta 15
—16)
12. Kiwaan Ari Ye Wonong Aningko Dare-
woowiib Babilon Yu Weng (17:1—19:5)
13. Yesu Ikakman Mananeen Ye Weng (19:6-21)
14. Weeb Tauseniib Ye Weng (20:1-6)
15. Godbed Seten Dabab Konaneen Ye Weng
(20:7-10)
16. Yeenbon Wengyundi (20:11-15)
17. Ewen Yewewiib Okad Yewewiib Yerusalem
Yewewiib Yi Weng (21:1—22:5)
18. Yeenbon Andedme Kebeni Weng (22:6-21)

¹ Weng kee ari komo keraneen Yesu Keresumbed ye korokbi ye weng. Weng kee Godbed ye yaa konoon, God ye demedan yaa amaan ari komo keraneen korokbi dowad konoon. Yembed korokboon ye weng kuu ye engyu yedmoone ye deme karub Yoon ne yaa menene kawoon. ² Ne kuu God ye wengiib Yesu Keresumbed komo kamoon ye wengiib korem wedmaan kwande korokbaan kei.

³ Kane kanembed profesi weng kee kimingkaniib kuu Godbed amun kerundaneen. Kane kanembed weng keyaom wongkoon kuu wengamberekorib yi niindem aom kowiwen kuu kwangkong Godbed amun kerundaneen, amborom kuu aron kuu dia kereen kowe.

Yoonbed Kubendi Weng Keendoon

⁴⁻⁵ Ne kuu Yoon, nembed kerek kee ambibkin Esia kambong kambong ediib Yesu yaa anam

andekorib nedbe kurikuri kamimaibdan yaa wongke keendaan kii.

Anuk doborooniib kibik doreeniib aman ari do-baraneeniib kuye God yoom, aromkono ediib ye Kingkin God ye ooni ye dibirimbon arinambo ari doberembirimaan yoom, anammo korokbendi-maan ye karub, bobni yaa kuu yedin wadkeroon ye karub, okad yiri ye king korem yi korok, Yesu Keresu kui, ye yoom kumbed, mimyob dowaken kabamoon keendiyiib yewenub kondiyiib kuu yiib yaa bangkandok.

Yembed nub yaa mimyob dowaken keendi-maan. Kwane, ye umkanbed nub dowad amod-dene,⁶ nub be ye oonimbon aom ben nongkobene, ongmoone God dore nimakarub dore wedyiri do-biridan kere ye Ambe God ye deme awinuwen. Kwani kowe, ye yaa nambiriyiib aromkonoyiib kerok, aron korem korem. Anam kwanok.

Yesu Mananeen Kii

⁷ Kedi, Yesu kuu wiib arimbed mananeene,
nimakarub korem kuu yi indowiib wedme-
naniib,
kane kanembed ye kaare ayiwen kangkon
wedmenaniib.

Kwane, okad yiri ye nimakarub korem
kuu wedmenenib yuudane ameng
kamenabaniib.

Anamaa, kwananeena.

⁸ Kwane, Yariman Godbed yedmoon, “Ne kuu Andowoon Ye God, angkon, Yimin Wandaneen Ye God kui. Anuk dobaraan, kibik doriin, aman ari dobaraniin, kuu ne kei. Aromkono Korem Ye God kuu ne kei.” andoon.

Karub Ye Mingki Wedmoon

⁹ Ne kuu Yoon, yiiib kuristen angkodmi. Yesu ye dowad kuu durud yewed ye dabab neya yiiwa yaa menebeena, nub yaa awandoona, yodbirimban iwari kere kangdommo doberemberenub God ye kuuk aombed ye demedan keruwen kuye karub kuu ne kei. Kwane, ne kuu God ye wengiib Yesu komo kamoona wedmaan ye wengiib dakmaan kowe, nenwene Patmos dudbi yaa domowiwen. ¹⁰ Kwane, Yariman yaron Sande ari keruune, Kingkin Karadmo kuu ne yaa ibnewoon. Kwanoone, ne yoman anuk wengambaraane, wengmo kuu kibi kuweng naawonmo baandimaib areb baandoon. ¹¹ Kwane yedmoon, “Komo wedmaneeb kuu buk bedmi aom wongke. Wongkekoreb, kambong ediib anam andiwendan nedbimaib yaa nongkobende. Kambong aningko kuu Efesus, Smeena, Peegamum, Taiyatira, Saadis, Filadelfia, Laodisea kui.” andoon.

¹² Kwanoone, ne kuu amonombe yoman anuk weng ku daaween kuu wedmande kamaan. Kwane, amonombeni goldbed ongmiwen ye lem denobimaanbon ediib wedmekori, ¹³ nambiri dobirimbon kuyaom kuu karub maa Karub Ye Mingki areb, ebkad doboob derenoone kawene yon kong yiri keroon. Kwane, idkono nong goldbed ongmiwen kumbed kawurimboniib kuu ye abadkono yaa awanewandoon. ¹⁴ Ye awungiib korokiib kuu kawanmo sibiyiib on kawayiib yi kimi areb. Kwane ye indob kuu amot yumbu areb. ¹⁵ Ye yon kuu broons od murubkob yeweb kwamune areb kawurimboniib kui. Kwane, ye weng kuu ok benbon kuweng areb. ¹⁶ Ye dingki

wiwi angkambed mindong ediib awingkoon. Kwane ye mongkodem aombed kerewang angkara arud angkara arud kuu yeedureen. Ye murubia kuu aron yu nambiri areb.

¹⁷ Kwane wedmekori, ye yon yiri kombereni bobnemoon areb keraan. Kwanaane, ye dingki wiwi kuu ne ari kowene yedmoon, “Eb unaab. Ne kuu Andowoonman angkon Yimin Wandaneeman. ¹⁸ Ne kuu Wad Doriinman, ne bobnaan kumban ika dembe wadkeraan kuu aron korem korem yeman kii! Bobni ye kiiyiib yoworiwenbon ye kiiyiib kuu nembed awinaan.

¹⁹ “Kwani kowe, komo keroonkob wedmeweniib kibirebya wedmeewiib aman ari komarewa kamaneene wedmaneewiib kuu wongke. ²⁰ Mindong ediib ne dingki wiwi ari dangeeniib lem denobimaanbon ediiwiib wedmewen ye weng id bikdereboon kuu kei. Mindong ediib kuu anam andekorib nedbe kurikuri kamimaibdan kambong ediib aom doriib yi ooni ye engyus ediib Godbed ben nongkoboan kui, angkon lem denobimaanbon ediib kuu anam andekorib nedbe kurikuri kamimaibdan kambong ediib aom doriib kui.” andoon.

2

Weng Kee Anam Andiwendan Efesus Aom Doriib Yaa

¹ “Weng kee anam andiwendan Efesus aom doriib yi engyu yaa ande kowandamaan kowe wongke.

“Mindong ediib ye dingki wiwi angkambed aw-
ingkekore nambirimbon ediib kuyaombed de-
wonoon ye karub kuu ne kei. Ne weng kuu
kei. ² Yiibbed komo kamenib deme yobdood am-
bangkiiwe dabab meneboone kangdommo doriib
kuu nekaadkeraan. Ambarakmidan kane kanem-
bed yika yi dowad dudi wengbed nub kuu apaso-
dan kii andimaib kuu, yiibbed yi komboon darobe
wedmiwen kuu yi dudanabi wedmiwen kowe yi-
ibbed wunekariwen. Nekaadaa. ³ Kwane, yiib
kuu dabab meneboone kangdommo doronib ne
dowadbed durud yewed kandiwen kumban, yim-
inban keruub kii ande korondindo.

⁴ “Kumban nembed yiib yaa dowakenban
keraan kuu, kibikee yiib kuu ne yaa ibduruk
anuk mimyob dowaken keewimaib kwamune
areb kamokban keruwen. ⁵ Kowe, ibduruk anuk
ye mimyob dowaken keewiwen yaa monkone
meenime! Kwamunekob, ambarakmi yaa
koronde amonombe ibduruk anuk kamiwen
areb kamime. Kwanokban keraniib kuu nembed
mene yiib nambirimbon kuu kankoraraniin.

⁶ Kumban Nikolasbed kedmengkandeenkob
ambarakmimaibdan* kuu nembed norin
keendimain areb, kwane yiib kangkon norin
keendimaib kowe, nembed yiib yaa kuu amun
andaan.

⁷ “Kanembed kerendemiib keroka, Kingkin
Karadmombed anam andiwendan yaa ke
dakmeen kee wengamborok. Kanembed arewa
menebaneen yaa ninabone burudandaneen kuu
nembed ye yaa wadkeri ye ayob God ye amunbon

* **2:6:** Yi kuu kuristen inameniib nenem inameniib dabokniwen.

angkambed demboon kuu yembed ani kuu yimin ande kowaniin.

Weng Kee Anam Andiwendan Smeena Aom Doriib Yaa

⁸ “Weng kee anam andiwendan Smeena aom doriib yi engyu yaa ande kowandamaan kowe wongke.

“Andowoonman angkon Yimin Wandaneenman, bobnoon yirimbed ika demboonman kuu ne kei. Ne weng kuu kei. ⁹ Yiib dabawiib kamboknon keriweniib kuu nekaadkeraan. Kumban anam kuu Ewen ari kuu yiib barang yemoon dangoon. Kwane, karub yena nub kuu Godbed kinoondan andimaib kumban anam kuu Seten yaa dabokniwen kumbed yiib aningko kankubuni dowad weng arewa daandimaib kuu nekaadkeraan. ¹⁰ Yiib kuu durud yewed kandandamiib kuu kuyaa unaib. Nembed yiib yaa yedmaan kuu, yiib yena kuu awad arewambed ben komboon darobi dowad wii aom kambaraneen. Kwanekore yiib kuu dabab kan kondene yenbandaneene aron angko angkoyiib durud yewed kandaniib kii. Kowe, yiib kane ne yaa anam andiwen kuu ma korondiyiibbanbed kangdommo dobirime, yembed yiib yaniwe duknaniib kwangkon ma korondiyiibbanbed kangdommo dobirime. Kwananiib kuu nembed yiib yaa kangdommo do-biriwen ye kakman korok ari derene wadkeri kandi yeman kondaniin.

¹¹ “Kanembed kerendemiib keroka, Kingkin Karadmombed anam andiwendan yaa weng ke dakmeen kee wengamborok. Kanembed arewa menebaneen yaa ninabone burudandaneen kuu

angkon anam andindodan yi kingkin bobni yeman kuu ye yaa ma dedmonaanban.

Weng Kee Anam Andiwendan Peegamum Aom Doriib Yaa

¹² “Weng kee anam andiwendan Peegamum aom doriib yi engyu yaa ande kowandamaan kowe wongke.

“Kerewang angkara arudiib angkara arudiib ye karub kuu ne kei. Ne weng kuu kei. ¹³ Yiibbed kunayambed doriib kuu nekaad, kuyaa kuu Seten ye ooni ye dibirimbon kui. Kumban yiib kuu ne yaa anam andi kuu awine dobiriwen. Kwane, Antipas ne weng kanyare dakmemboroon ye karub kuu yiib siti aom Setenbed dobirimaan yaambed ayiwen, kumban yiib anam andi kara ne yaa kuu korondindo.

¹⁴ “Kumban ne kuu yiib yaa dowakenban keraan ye weng yedmandamiin. Yiib nimakarub yena kuu Balaambed kedmengkandoon ye yoman yaa winiwen. Kurin kurin kuu Balaambed Balak yaa kedmengkandoone, Balakbed Israeldan yaa dudi god ye kuruwak yaa animan nengke nongkobimaib kuu aniyiib nenem kami karayiib kuu kwane kamime ande dedmobendoone ambangkiwen. ¹⁵ Kwane areb kuu yiib yena kuyaom kangkon Nikolashed kedmengkandeenkob ambarakmimaibdan keriwen. ¹⁶ Kwani kowe, ambarakmi yaa koronde amonombime! Kwanokban keraniib kuu, aron yemoonban ari kuu nembed yiib yaa meneni kane kanembed amonombindo doriibdan kuu ne mongkodem aom kerewangbed yaniin.

17 “Kanembed kerendemiib keroka, Kingkin Karadmombed anam andiwendan yaa weng ke dakmeen kee wengamborok. Kanembed arewa menebaneen yaa ninabone burudandaneen kuu nembed Ewen aom ye om mena bikdereboon kuu bangkanekori, angkon bot kawanmo kwari aningko yeeb wongkooniib kuu konaniine kandaneen kuu yena yikaadkeraibban, yembedmo aningko yeeb kuu yekaadkeraneen.

Weng Kee Anam Andiwendan Taiyatira Aom Doriib Yaa

18 “Weng kee anam andiwendan Taiyatira aom doriib yi engyu yaa ande kowandamaan kowe wongke.

“God ye Mingki kui, ye indob kuu amot yumbu areb, ye yon kuu broons od murubkob yeweb kwamune areb kawurimbonmo kuu ne kei. Ne weng kuu kei. 19 Yiibbed komo kamenib anam andenib mimyob dowaken keendenib yena yaa awandenib dabab meneboon yaa ne weng awinimo kamimaib kuu nekaadkeraan. Kibikee ambangkaib kee deme yobdood ambangkaib ibduruk anak ambangkiwen arebban kowe nekaadkeraan.

20 “Kumban nembed yiib yaa dowakenban keraan kuu, yiib kuu wonong maa Yesebeo dankarindo. Yu kuu yukareb ne kuu profesi weng wengambere dakmimain andenu, kwane ne demedan kuu yumbed ben nenem kami kiwaan ari nongkobendenu dudi god ye kuruwak yaa nengke nongkobimaib yaniman aniyiib kwane kedmengkandimaun kui. 21 Nembed yu kuu yu ambarakmi yaa koronde amonombuk

ande aron kondaan kumban, amonombi yaa kuu korondeen. ²² Kwane kowe, nembed yu kuu durud yewed ye anikad kondeni, kane kanembed yu yoom daboknenib nenem kamiwen kuu durud yewed miin arewa kondaniin. Kumban yikareb komarewa doriib kuu koronde ne yaa amonombaniib kumbed durud yewed kandaibban. ²³ Kwane, nembed yu yoman winiwendan kuu yaniine yoworaniib. Kwananiine, anam andiwendan korem kuu yikaadkeraniib kuu, nimakarub korem yi inameniib meenyiib kuu yekaadmo ye karub kuu ne kei, nembed nimakarub korem mimim kuu komarewa ambangkoon kuu kwanemo ingkandaniin kii. ²⁴ Kumban nembed yiib yaa ke yedmendaan kei, yiib yena Taiyatira aom doriibdan kuu yu kedmengkandi kandindo, yiib kuu Seten ye biknimbon inamen kuu bindo kowe, ne kuu yiib yaa dabab ma kondainban. ²⁵ Kumban yiib kuu komo yaambéd yobdood awiniwen kuu kwane dobiribko ne mananiin yaron ari keruk.

²⁶ “Kanembed arewa menebanean yaa nin-abone burudandene ne dowaken yaambéd ambangkaneene wene aron yeenbon ari keranuun kuu, nembed ye yaa deme ye aromkono darewoob konaniin. Kuku ambibkin korem ooni ye aromkono kui.

²⁷ ‘Kuye karub kumbed king ye aromkono yobdoodmo areb yi yaa oonaneen, awurimbed meneki awene okad nunungbed ongmiwen kuu wowe monmare kuudmo keraneen areb kuu wabkad keraniib kuu dabab kondaneen.’

“Kukuu ne Ambe yaambéd deme ye aromkono kuu kandaan kumbed ye yaa konaniin. ²⁸ Kwane, nembéd amkimo ye mindong ye yaa konaniin. ²⁹ Kanembéd kerendemiib keroka, Kingkin Karadmombéd anam andiwendan yaa weng ke dakmeen kee wengamborok.

3

Weng Kee Anam Andiwendan Saadis Aom Doriib Yaa

¹ “Weng kee anam andiwendan Saadis aom doriib yi engyu yaa yedme kowandamaan kowe wongke.

“God ye Kingkin aromkono ediib mindong ediib awingkoon ye karub kuu ne kei. Ne weng kuu kei. Yiibbed komo kamiib kuu nekaadkeraan, yiib dowad yenambéd yedmimaib, ‘God yaa anam andiwen kowe anam wad doriib.’ ande kamiib, kumban anam kuu yiib kuu bobnemoon areb keriwén. ² Unuk dangiwen yiri kuu dembime! Yiib anam andi kuu embeng kere bobne weneen kowe aromne ambangkime, amborom kuu wedmaan kuu ne God ye indob ari kuu yiib ambangki kuu yimin kerindo kowe. ³ Anukbed weng amun wengambere awiniwen kuyaa ika ongme meenime. Keye yoman wenenib yiib ambarakmi yaa koronde amonombime. Kumban yiib unuk dangiwen yiri dembaibban keraniib kuu, ne kuu yid ye karub areb mananiin, kwane yiib kuu ne mini aron kuu yiibkaadkeraibban kii.

⁴ “Kuned yiib yena Saadis aom doriib kuu yiib ebkad kuu koroomiibban. Kowe yi kuu ebkad kawanmo deebaniiwe ne yoom wananuub, yi kuu

yiminmo kamiibdan kowe. ⁵ Kanembed arewa menebaneen yaa ninabone burudandaneen kuu ebkad kawanmo deebiwendan areb ebkad kawanmo inwaraneen. Ye aningko kuu wadkeri ye buk aom kuu arainban. Kwane, Nambe yoom ye engyus yoom yi murubia arimbed ‘Ye kuu anam kuu ne karub kii.’ andaniin. ⁶ Kanembed kerendemiib keroka, Kingkin Karadmombed anam andiwendan yaa weng ke dakmeen kee wengamborok.”

Weng Kee Anam Andiwendan Filadelfia Aom Doriib Yaa

⁷ “Weng kee anam andiwendan Filadelfia aom doriib yi engyu yaa yedme kowandamaan kowe wongke.

“Karadmo anam ye karub, Dewid ye kiyyiib awinoon ye karub, ambongko nandaneen kuu karub maambed ma kebenaanban ye karub, angkon kebeneen kuu karub maambed ma nandaanban ye karub kuu ne kei. Ne weng kuu kei.

⁸ Yiibbed komo kamiib kuu nekaadkeraan. Kedi, ne kuu yiib murubia arimbed ambongko nandaan kuu karub maambed ma kebenaanban. Nekaad, yiib aromkono kuu embengmo kuned, ne weng kuu awiniwen, ne yaa aadikmindu.

⁹ Kedi, yenambed Seten yaa daboknenib yikareb nub kuu Godbed kinoondan andimaib kumban yi kuu dudanabidan. Yi kuu nembed be meneni yiib murubia arimbed nongkobekori kwane dakmime andaniine, yi kuu bumangkenib ‘Anam yiib kuu Yesu ye mimyob keendoondan.’ andaniib.

¹⁰ Dabab menebaneen yaa yodbiriban iwari kere kangdommo doberembirime ye weng yiib

yaa yedme kowaan kuu ongme awiniwen. Kowe, kwane okad kumundin kiri doriibdan korem yaa komboon wedmi dowad dabab manandameen yaron ari kuu yuib kuu nembed oonendaniin.

¹¹ “Aron dukmen ari kuu mananiin. Kowe komo anam ande kandiwen kuu kwane korobe awinime. Kwananiib kuu karub maambéd yuib anam andi yaa awiniwen ye kakman korok ari dereni yeman kuu kandaanban.

¹² Kanembed arewa menebaneen yaa ninabone burudandaneen kuu nembed ongmenaniine ye kuu ne God ye kurikuri boyambib darewoob aom ye dongka areb keraneen. Kwane, ye angkon ambib kuyaa ika ma domondaanban. Kwane, nembed ye ari ne God yaningkoyuib ne God ye siti darewoob Yerusalem yeeb yu aningkoyuib wongkaniin. Siti kee ne God yaambéd Ewen aombéd kubudaranuun. Kwane, nembed angkon naningko yeeb ye ari wongkaniin.

¹³ Kanembed kerendemiib keroka, Kingkin Karadmombéd anam andiwendan yaa ke dakmeen kee wengamborok.

Weng Kee Anam Andiwendan Laodisea Aom Doriib Yaa

¹⁴ “Weng kee anam andiwendan Laodisea aom doriib yi engyu yaa yedme kowandamaan kowe wongke.

“Anam Kwananeenman, komo wedmoon kuu kwamunemo anammo daandi ye karub, Godbed yimin yirimbed ongmenaboon ye ambokab kuu ne kei. Ne weng kuu kei. ¹⁵ Yuibbed komo kamiib kuu nekaadkeraan. Yuib kuu niminiib arebban, ne yaa ongme anam andindo, angkon yuib kuu

yurukiib arebban, ne yaa korem korondindo. Ne dowaken kuu mamaa keyareb o mamaa kui areb kerime andid ee! ¹⁶ Kwane, yiib kuu nimin arebban yuruk arebban wedyamo kowe, yiib kuu ne mongkodkono aombed ingkokmandamaan kii. ¹⁷ Yiibbed yedmimaib, ‘Nub kuu barang yemoon buwen kowe komo komo kuu yiminmo kii.’ andimaib. Kumban yiib kuu God yaa ambab kerenib, miin yiminban kerenib, kamboknon, indob tut, ebkadiibban keriwen kuu yiibkaadban keriwen kii. ¹⁸ Nembed yiib yaa ke ongkande yedmendaan kee, ne yaambed amotbed dene koroomiibban keroon ye od gold moonime. Kwananiib kumbed biamodiib keraniib. Kwane, ne yaambed ebkad kawanmo moonime. Kwananiib kumbed idmo doriib ye karak kuu kebenaniib. Kwane, ne yaambed indob muramura moone ambime. Kwananiib kumbed indob kuu nandaneene kereknaniib.

¹⁹ “Kane kane ne mimyob dowaken keendaandan kuu nembed yorokmo dobirime andi dowad ongkandeni dabab konde kedmengkandaniin. Kowe anam kuu yiib anam andi ongme awinime, yiib ambarakmi yaa koronde amonombime. ²⁰ Ne kuu kei! Ne kuu ambongko yaa dobere wangkain. Kanembed ne weng wengamberekore nandaneen kuu, awudaraniine ye yoom ne yoom ibmo ananuub.

²¹ “Kanembed arewa menebaneen yaa nin-abone burudandaneen kuu, nembed ye yaa yimin andaniine ne king ye ooni ye dibirimbon ari ye yoom dibaranuub, nembed ninaboni burudandani Nambe ye king ye ooni ye dibirimbon

ari ye yoom diburuwen areb kwane keraneen.
²² Kanembed kerendemiib keroka Kingkin Karad-
 mombed anam andiwendan yaa ke dakmeen kee
 wengamborok.” andoon.

4

Ewen Aom God Ye Dibirimbon Wane Wedmoon

¹ Kuye yoman kuu wedmaane ne murubia
 arimbed Ewen ambongko kuu daandoon.
 Kuyaambed kibi areb wengmo baande
 dakmoon kudin wengambaran kuu ika
 yedmoon, “Kari yaro kamenebko, kibikbed
 ari komarewa keraneen kuu korokbebda.”
 andoon. ² Kwanandoone, ne kuu Kingkin
 Karadmombed ibnewoon kuyaambed ne
 nen kawonoone wedmaane, Ewen aom king
 ye ooni ye dibirimbon ari kuu karuwiib
 dibeen. ³ Karub ku dibeen kuyaambed bot
 omkadiib mongkodkadiib manimanandeb
 yaningko yaspeeyiib kaanilieniib areb nambiri
 menengmenengiib angkadoroon. Kwane niin ari
 kuru kuu dibirimbon yaa awanewandoon kuu
 bot awoyeebkadmo manimanandeb yaningko
 emerald areb nambiri menengmenengiib
 angkadoroon. ⁴ Kwane king ye ooni ye
 dibirimbon kuyaa kuu ooni ye dibirimbon yena
 wad kaningiib kwane awanewandoon. Kwari
 kuu aamkono aamkono wad kaningiib kuu
 dibiib. Yi kuu ebkad kawanmo inware korok
 ari kuu king ye dereni yeman goldbed ongmiwen
 kuyiib deebiwen. ⁵ King ye ooni ye dibirimbon
 kuyaambed imaka amkunia nambadayiib
 kamoon. King ye ooni ye dibirimbon arinambo

ari kuu nambiri ediib namboroon. Kuuu God ye Kingin aromkono ediib kui. ⁶ Angkon king ye dibirimbon ye okad kuu naknaamo, nambiri menengmenengiib karamok dabonmo areb, kwane ok kuruwak areb.

King ye ooni ye dibirimbon wedyiri ye angkara angkara awanewandiwen kuu dingkan kaningiib doriib, kwane yi murubia ariyiib angkurom angkayyib korem kuu indob yemoon. ⁷ Dingkan ibduruk kuye murubia kuu laiyon areb, angkon dingkan maaaa kuye murubia kuu buromakau ambi areb, angkon dingkan maaaa kuye murubia kuu karub ye murubia areb, angkon dingkan maaaa kuye murubia kuu on diba wanwinimaan areb. ⁸ Dingkan kaningiib yi korem mimim kuu buraab benmeyiib kumbed yi id korem yaa kuu indowiibmo awanewandoon, kwane yi buraab dabderem aom korem kwangkong indowiibmo. Kwane awingyawyiib amnoomiib korondiyiibban yedmimaib,

“Aromkonomo Ye Yariman God kuu
karadmo, karadmo, karadmo,
ye kuu anak doboroon, kibik doreen, ari
dobaraneen.”

ande kamembirimaib. ⁹ Kwane dingkan kaningiib kumbed King ye ooni ye dibirimbon ari dibeen ye karub yaa nambiri kone yaningko darewoob arimbed kone eso andimaib, aron korem korem doreen ye karub yaa kui. ¹⁰ Kwamiwe, aamkono aamkono wad kaningiib kuu king ye ooni ye dibirimbon ari dibeen ye arinambo ari bumangkenib ye aningko kankoonimaib, aron korem korem doreen ye

karub yaa kui. Kwane yi korok ari king ye dereni yeman deebiwen kuu King ye ooni ye dibirimbon ari dibeen ye murubia ari nongkobekorib yedmimaib,

¹¹ “Nub Yariman, nub God, eb yaa nambiriyiib aningko darewoob ariyiib aromkonoyiib bangkabdi kuu yimin, amborom kuu ebbed kumkam korem kuu ongmenabewen, kwane eb dowakenbed ongmenabeebkob dange weneene doriwa.” andimaib.

5

Yesumbed Buk Bedme Karangkoon Kuu Kandoon

¹ Kwane wedmaane beegod angkara angkara wongke bedmekorib dungkun yaa at nunungbed dere dere wene ediib kere karangkiwen kuu Kingbed ye ooni ye dibirimbon ari dibeen kuye dingki wiwi angkambed awinoone wedmaan.

² Kwanoone wedmaane aromkono darewoob ye engyu kuu naawon baande dakmoon, “Kane kuu aningko darewoob ariyiib kumbed beegod bedmen wene karangkiwen yeman daande aom wedmi kuu yimin?” andoon.

³ Kumban Ewen ari doriibdaniib, okad yiri doriibdaniib, dukniwendaniib korem kuu beegod daande aom wedmindeban.

⁴ Kwanoone, ne mimyob wandoone ameng darewoob kamaan, amborom kuu karub kanembed ye kuu aningko darewoob ariyiib kumbed yimin ande beegod bedmiwen kuu daande aom wedmindeban kowe.

⁵ Kwane, aamkono maambed ne yaa yedmoon,

“Ameng kamaab! Yuda Ye Amyenimbon Yi Laiyon, Dewid Ye Ambokab kui, yembed burudandoon. Yembed at nunungbed dere dere wene ediib kere karangkiwen kuu daadme beegod dudmungkaneen kuu yimin.” andoon.

⁶ Kwane wedmaane, Sibi Mana kuu aye kowaiwe bobnemoon areb king ye ooni ye dibirimbon wedyirimbed doreen, kwane angkara angkara kuu dingkan kaningiib aamkono aamkonoyiib kumbed awanewandiwen. Ye kuu indob ediib durub ediib. Indob kuu God ye Kingkin aromkono ediib kumbed Godbed yedmoone okad kumundin yaa weneboon kui.

⁷ Kwane, Sibi Manambed mene Kingbed ye ooni ye dibirimbon ari dibeeman ye dingki wiwi angka beegod bedmiweniib awinoon kuu kandoon.

⁸ Kwane kandoone dingkan kaningiib aamkono aamkono wad kaningiib kuu ye murubia ari bumangkiwen. Yi korem mimim kuu yook yeman yaningko haap kuyiib goldbed ongmiwen ye yabad kobukmo aom baeb amun nengke koni yeman dembooniib kuu awingkiwen. Baeb amun nengke koni yeman kukuu God ye karadmodan yi kurikuri kui.

⁹ Kwane, yimbed yook yeeb wingkiwen,

“Eb kuu aningko darewoob ariyiib kumbed,
 beegod bedmiwen kuu kandeneb, at nunung
 karangkiwen daadmi kuu yimin,
 amborom kuu eene kowiiwe, ewumkanbed ni-
 makarub kuu God ye dowad amoddeden
 kowe,

kwanewen kuu amyenimbon mimim korem
 yaambbed weng mimim korem yaambbed

ambibkin mimim korem yaambed kad
mimim korem yaambed nimakarub
amoddewen kii.

¹⁰ Ebbed yi yaa oonimbon mimodan ongmeneb
God ye deme awini dowad God dore ni-
makarub dore wedyiri dobiridan kerun-
dewen.

Kwane, yimbed okad ari oonaniib.” andiwen.

¹¹ Kwane wedmeni wengambaraan kuu kim-
ingkinban ye engyus yemoon kai King ye ooni
ye dibirimbon awanewandiweniib dingkaniib
aamkono aamkonoyiib dooberenib ¹² naawonmo
yook wingkiwen,

“Aye kowiwen ye Sibi Mana kuu aningko dare-
woob ariyiib kowe,
aromkonoyiib biamodiib meeni kangdomiib
yiminmo dobiriyiib aningko darewoob ari
koniyiib nambiriyiib kubeniyiib ye yaa
bangkani kuu yimin kii!” andiwen.

¹³ Kwanandiiwe, wengambaraane, wad doriib-
dan Ewen ariyiib okad yiriyiib dingkaniib dukni-
wendaniib karamok yiri ye dingkaniib korem
kuyaom doriib kuu yook wingkiwen,

“Kingbed ye ooni ye dibirimbon ari dibeeniib Sibi
Manayiib yaa kuu,
kubi wengiib aningko darewoob ari
kondiyiib nambiriyiib aromkonoyiib
kerundok,
aron korem korem kii!” andiwen.

¹⁴ Kwane, dingkan kaningiib kumbed
yedmiwen, “Anam kwanok,” andiiwe aamkono
aamkono kuu yiri bumangkenib yi ayoob yi
aningko kankooniwen.

6

God Ye Butun Kondi Dowad Yesumbed Beegod Karangkiwen Kuu Daandoon

¹ Kwane wedmaane, beegod bedmiwen yaa dere dere karangkiwen ye at nunung ediib ibduruk kuu Sibi Manambed daandoon. Kwanoone, wengambaraane dingkan kaningiib mim kuyaa kumbed naawonmo nambad areb baande yedmoon, “Mene.” andoon. ² Kwanoone, ne murubia arimbed hoos kawanmo wedmnaan kii! Kwarimbed monoon ye engyu kuu anangkawiib dibeen. Kwane, ye yaa king ye korok ari dereni yemaniib konoon. Kwanoone, wene bondan yebande yare burudandok wonoon.

³ Kwane, Sibi Manambed maaaa ayoob andi karangkiwen kuu daandoone wengambaraane, dingkan maaaa ayoob andi kumbed yedmoon, “Mene!” andoon. ⁴ Kwanoone, hoos maaaa dangkaro monoon kuu, korem amoyidkob dodmo areb. Kwarimbed monoon ye engyu yaa kuu okad yiridan yaa yewenub dohiri bongme arudmo dohirime andi yaromkonoyiib man aye kowoon aye kowoon kamime andi yaromkonoyiib bangkanoon. Kwanekore, ye yaa kuu kerewang darewoowiib kan konoon.

⁵ Kwane, Sibi Manambed maaaa ayoobmim andi karangkiwen kuu daandoone wengambaraane, dingkan maaaa ayoobmim andi kumbed yedmoon, “Mene!” andoon. Kwane wedmaane, ne murubia arimbed hoos binmo angkadoroon kii! Kwarimbed monoon ye engyu kuu yiribman ye dabab wedmi yemaniib awinoon. Kwane wonoonkob animan dowan

kere weneen. ⁶ Kwanoone wengambaraane, dingkan kaningiib kuyaombed wengmo yedmoon, “Animan dowan kerandameen kowe, wiit flawa yowo embeng mimo kuu aronki mimo ye deme ye od kumbed moonime. Baali flawa yowo embeng ayoobmim kangkon aronki mimo ye deme ye kakman kumbed berengkime. Kwane, oiyo nengkanabi yemaniib wain okiib kuu monmaraib!” andoon.

⁷ Kwane, Sibi Manambed mamaa kaning andi karangkiwen kuu daandoone wengambaraane, dingkan kaning andi kumbed yedmoon, “Mene!” andoon. ⁸ Kwanoone, ne murubia arimbed hoos wubkadmoyiib kuu angkadoroone wedmemaan. Kwarimbed monoon ye engyu yaningko kuu Bobni, kwane ye yoman anuk kuu engyu maa yaningko Yoworimbon kumbed ye dia monoon. Yi yaa aromkono kondoon kuu nimakarub kumundin aom kuu andangkane wenore kaningiib kerekore wenoriwen kuye mim angkara kumaom ye nimakarub kakumundin kuu kerewangiib mungi bobniyiib bob anikadiib okad yiri dingkan kiiwiib kumbed yenbandiwed yowori yeman.

⁹ Kwane, yembed karangkiwen angko andi kuu daandoon. Kwanoone, dingkan nengke baeb konimbon wedmaan. Kuye dabderem aom kuu yenbandiwe dukniwendan yi kingkin wedmendaan, amborom kuu yi kuu God ye weng dakmenib God kuu anam kii ande korokbimaib kowe. ¹⁰ Kwane, yimbed naawonmo baande kaamoniwen, “Yariman Ambengkan God karadmo anam, eb kuu aron komoyiib kereko-

rewed okad yiri ye nimakarubbed nub yiiwe duknuwen ye dowad wengyundeneb kakman kondaneeb?” andiwen. ¹¹ Kwane, yi mimim kuu ebkad kawanmo bangkandekore yedmen-
doon, “Aron dukmen areb yiidkibko kwane wene yiiib kuristen angkodmia yiiib deme mimodan yen-
bandi dowad kinoondan kuu yi korem kuu yiiib yiwen areb kwane keriwed.” andoon.

¹² Kwane keenombaraane, karangkiwen kung andi kuu daandoon. Kwanoone, dowodki darewoowiib keroon. Aron kuu koronde karong binmo naningkod kimimbed karangkiwen kwane areb kereen. Wood kangkon koronde umkan ye dodmo areb kereen. ¹³ Mindong kangkon yedob kuu nuub aromkonombed wuure okad yiri ben kiradmoon areb kwane ambid arimbed kirobenabiwen. ¹⁴ Ambid kuu beegod bedmoon areb kwane bedmenmo wuneen. Kwane, aangkoyiib dudbiyiib kuu yi yumbon arimbed ben angkaneboon.

¹⁵ Kwanoone, wedmaan kuu okad yiri ye kingiib aningkodaniib ana nangmidan yi korok dareb darewiib barang yemoondaniib aromkono darewoobdaniib yena yi dabderem yiri dobere no deme awinembiridaniib yika oonimaibdaniib korem kuu botdem aomiib aangko ari bot angkara angkara wedyiriyiib kuyaom bikderebiwen. ¹⁶ Yimbed aangkoyiib boyiib yaa yedmiwen, “Nub ari kirobenib, King ye ooni ye dibirimbon ari dibeen ye murubiyiib Sibi Mana ye noriniib kuyaa kuu yiiibbed nub dabune biknime. ¹⁷ Amborom kuu yi norin wandi yaron darewoob ari kereen kowe, kanembed

bobnaanban dangkoro dobaraneen? Dowan kii!”
andiwen.

7

Israeldan 144,000iib

¹ Kwanoone, wedmaane engyus kaningiib kuu okad kariyiib kiriyiib kangkayiib kaomiib korem yaa doriib. Yimbed nuub korem kaningiib kuu angkon awingkiwen, kwanubko nuub kuu okad yiri o karamok yaa o at awene yaa wuruwokban kerok andiwed. ² Anuk yiri kuu engyus kaningiib keyaa okada karamoka monmari yaromkonoyiib kondoon. Kwane, engyu mamaa wedmaane ye kuu wad doreen ye God ye kumun kowi yemaniib awinoon kumbed aron yaro minimaun kangkambed yaro monoon. Kwane, yimbed engyus kaningiib ke doriib keyaa naawonmo baande yedmoon, ³ “Okadiib karamokiib ayiib kuu monmaraibned, mokorondibko God ye demedan yaa ye kumuniib yi binad ari dengkuuwa.” andoon. ⁴ Kwanoone, wengambaraane Israeldan yi amyenimbon korem yaambad binad ari dengkoon kuu 144,000iib.

⁵ Yuda yamyenimbon 12,000iib kuu dengkenabendoon.

Ruben yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Ged yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

⁶ Aser yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Naftalai yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Menase yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

⁷ Simeon yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Livai yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Isekar yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

⁸ Sebulun yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Yosef yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Benjamin yamyenimbon 12,000iib kuu kangkon kwamune.

Kadaareb Ebkad Kawanmo Inwariwen

⁹ Kwanoone, angkon wedmaane ne murubia arimbed kadaareb yemoon karub kanembed kimingke dandindeban wedmendaan. Yi kuu amyenimbon mimim korem yaambéd weng mimim korem yaambéd ambibkin mimim korem yaambéd kad mimim korem yaambéd Kingbed ye ooni ye dibirimbon ari dibeeniib Sibi Manayiib yi murubia ari dobiriwen. Yi kuu ebkad kawanmo deebiwen kumbed yuum biidiib awingkiwen.

¹⁰ Kwane, naawonmo baande yedmiwen,

“Nimakarub bobni yaa burudande bindi kuu nub Godbed ye ooni ye dibirimbon ari dibeeniib Sibi Manayiib kumbedmo yimin.” andiwen.

¹¹ Engyus korem kuu King ye ooni ye dibirimbon yaayiib aamkono aamkono yaayiib dingkan kaning yaayiib kwane awanewandiwen. Kwane, King ye dibirimbon ye arinambo arimbed

yi korem kuu yiri bumangkenib God yaningko kankoone ¹²yedmiwen,

“Anam kwanok!

Aningko kankooniyiib nambiriyiib meeni kangdomiib eso andiyiib

aningko darewoob arimbed koniyiib yiminmo do-biriyiib aromkonoyiib

kuu nub God yaa kerok, aron korem korem.

Anam kwanok!” andiwen.

¹³ Kwaniwe, aamkono mamaambed ne yaa kaamonoon, “Ebkad kawanmoyiib inwariwen kee kane awene, yi kuu kunayambed miniwen?” andoon.

¹⁴ Kwanandoone, nembed inandaan, “Aamkono, ebkaadee.” andaane yembed yedmoon, “Kekee yi kuu dabab miin arewa menebe yenbandoon aombed miniwen. Kwane, yi ebkad kuu Sibi Mana ye umkanbed oganabe kawanmo kerundoon. ¹⁵ Kwanikob,

yi kuu God ye ooni ye dibirimbon ye arinambo arimbed doberenib,

annoomiib awingyawiiib ye kurikuri boyambib darewoob aombed ye aningko kankoonembaraiwe,

King ye ooni ye dibirimbon ari dibeen kumbed yi yoom doberene yi yaa awande keendom-birimaan.

¹⁶ Yi kuu angkon ika mungi bobnaibban, angkon ika ok moom bobnaibban.

Aron nimin kuu yi yaa yaunban kere, niminbed yaune bobnaibban.

¹⁷ Amborom kuu Sibi Mana king ye ooni ye dibirimbon ye wedangka doreen kumbed yi yaa sibi ooni ye karub areb kerundaneen kowe,

yembed wadkeri ye dem ok menebuun yaa be wananeen.
Kwane, Godbed yi indob yaa yi inok kuu korem aadmendaneen kii.” andoon.

8

Yesumbed Beegod Yaa At Nunung Dere Dere Karangkiwen Ed Andi Kuu Daandoon

¹ Kwane, yembed at nunung dere dere karangkiwen ed andi kuu daandoone, Ewen ari kuu kuweng aweneyiibban kereen kuu afenawa kereen.

² Kwanuune, wedmaane God ye murubia arimbed doriib ye engyus ediib kuu kibi ediib ben bangkandoon.

³ Engyu maaaa ye kuu gold yabad kobuk-moyiib kandoon kumbed mene dingkan nengke baeb konimbon dia monoon. Ye yaa kuu baeb amun nengke koni yeman yemoon bangkandona, God ye karadmodan korem yi kurikuriyiib king ye ooni ye dibirimbon ye arinambo arimbed yeene nengke baeb konimbon goldbed ongmiwen arimbed nengkoon. ⁴ Kwanoone, baeb amun nengkoon ye amarengiib God ye karadmodan yi kurikuriyiib kuu engyu ye dingki yaambéd God ye murubia ari daaneboon. ⁵ Kwanekore, yabad kuu nanwene dingkan nengke baeb konimbon yaambéd amot kuu ben nongkobekore okad yiri nan koraroon. Kwanoone, nambadiib amku-niyiib imakiib dowodki mimoyiib kamoan.

Engyus Ediib Kibi Ediib

⁶ Kwamoone, engyu ediibbed kibi ediib awiniwen kuu mongkodkono yaa dedmobenan winiwen, nekwe komki yeman.

⁷ Kwane, engyu ibdurukbed ye kibi baandoon. Baandoone, am boyareb yurukmo kuyiib amoyiib umkanbed daboknoon kuu okad yiri kiroboon. Kwane okadiiwa ayiiwa kuu nekwe ayoobmimiib kerekore mimo angkara kuyiib kereek koremiib kuu denoboan.

⁸ Kwane, engyu ayoob andimbed ye kibi baandoon. Baandoone, aanko darewoob areb kumundinmo amoyiib kuu karamok yiri kombureen. Kwanuune, karamok kumundin kuu nekwe ayoobmim kerekore mimo angkara kuu koronde umkanmo kereen. ⁹ Kwanuune, karamok yiri ye oona dingkana korem kuu nekwe ayoobmimiib kerekore mimo angkara kuu dukniwen. Kwane motod kangkon korem nekwe ayoobmim kerekore mimo angkara kuu monmaroon.

¹⁰ Kwane, engyu ayoobmim andimbed ye kibi baandoon. Baandoone, mindong darewoob ambid arimbed angkadkok ye nambiri areb kombere yure kamene ok darewoowiwa dem okiiwa korem kuu nekwe ayoobmim kerekore mimo angkara ari komboroon. ¹¹ Mindong yaningko kuu Kook. Kwanoone, kwamune ari komboroon ye ok kuu koronde kookmo kereen. Kwanuune, nimakarub yemoon kuu ok kookiib aniwen kumbed dukniwen.

¹² Kwane, engyu kaning andimbed ye kibi baandoon. Baandoone, aron kuu kande baangke ayoobmim keremoon areb kere mimo angkara kuu kumunmo kereen. Wood kangkon kwamunemo

kereen. Mindong kangkon nekwe ayoobmim kerekore mimo angkara kuu kumunmo keruune, amnoomiib awingyawiib kangkon be baangke ayoobmim keremoon areb kere mimo angkara kuu kumunmo kereen.

¹³ Kwane, kereknoni wengambaraane on kambeb kuu ambid ambab aombed wan yarebone naawonmo baande yedmoon, “Dabab, dabab, dabab, kuu menebaneen kii! Okad yiridan korem kuu dabab darewoob arewa kerandamiib kii. Amborom kuu engyus ayoobmim kuu kibi baandandamiib kii!” andoon.

9

¹ Kwane engyu angko andi ye kibi baandoon. Baandoone, ambid arimbed okad yiri komboroon ye mindong kuu wedmaan. Mindong yaa kuu dem kongdem yiri awad arewayiib doriib ye ambongko kiiyiib konoon. ² Kwane dem kongdem ambongko kuu daandoone ambib amot denimaun ye amareng darewoob areb deedereboon. Deederebekore, aroniib ambidiib kebendoone miriknoon. ³ Kwanoone, amareng kuyaom kumbed ed yemoon kuu menebiwen. Kwane, yi kuu kak ye ambod arewa kwamune areb yi yaa bangkandoon. ⁴ Kwanekore yedmendoon, “Okad yiri ye kereeka aya kawa komo komo deederebeen kuu monmaraib, kumban nimakarub kanembed yi kuu binad ari God ye kumuniib derindodan kumbedmo.” andoon. ⁵ Yi kuu yeene nongkobi yaromkonoyiib kondindo kuned, domondaniwe kak ye durud yewed areb kande wood angkoyiib yewedmo dobaraniib yaromkonoyiib kondoon. ⁶ Kuyaron

aom kuu nimakarub kuu bobni kiwaan onmaniib kumban, wedmaibban. Yi kuu yoworande kamaniib kumban bobni kuu yi yaa manaanban.

⁷ Ed kuu hoosbed ana nangbi yeman wanande nekwimaib kwane areb keruwen. Yi korok ari kuu od gold ye king korok are dereni yeman areb kuyiib deebiwen, kwane yi murubia kuu karub yi murubia areb. ⁸ Yi awung kuu nima yawung areb angkon yi ningkambo kuu laiyan ye ningkambo yidkangiib kwamune areb. ⁹ Yi abadkono yaa kuu yeeng barad ye yirim areb deebiwen, kwane yi buraab kuweng kuu hoos yemoonbed seriot bingeban wanaiwe kuyaombed dobere nangbimaib ye kuweng areb. ¹⁰ Yi kuu yibikonoyiib kakbed domondekorib ambod arewa kowimaib kwamune areb, kwane yi yibikono anukbed nimakarub kuu yenbandaniib kwane wene wood angkoyiib keraneen ye aromkonoyiib kondoon. ¹¹ Yi korok kuu dem kongdem yiri ye awad yaningko Hibru wengbed kuu Abadon, angkon Gurik wengbed kuu Apolion. Aningko kuye weng id kuu monmari ye awad.

¹² Dabab ibduruk meneboon kuu downan keroon, kumban angkon ari dabab ayoowiib menebandameen.

¹³ Kwane, engyu kung andi ye kibi baandoon. Kwanoone, wengambaraane God ye murubia ari dingkan nengke baeb konimbon goldbed ongmiwen ye dungkun dungkun kaningiib doobereen kuyaombed wengmo yeedereboon kumbed, ¹⁴ engyu kung andi kibiyiib kandoon yaa yedmoon, “Engyus kaningiib ok awaan darewoob Yufretes yaa yengbendiwen kuu dudbere.”

andoon. ¹⁵ Kwane engyus kaningiib kuu meedme doriib ye aroniib woodiib weewiib ari kereen kowe, nimakarub korem nekwe ayoobmim kerekore mimo angkara kuu yenbande nongkobi dowad dudmungkoon. ¹⁶ Kwane hoos ari dibiib ye ana nangmidan korem kuu 2 andered milieniib andoone kwane wengambaran.

¹⁷ Hoosiib hoos ari dibiibdaniib yaa wane wedmaan kuu kekamune, yi yirim kuu amoyidkob dodmo kwamune areb, ambidkadmo, wubmo sulfaa arewiib. Hoos yi korok kuu laiyon yi murubia areb, yi mongkodem aombed amoyiib amarengiib bot sulfaayiib deedereboon.

¹⁸ Kwane, korem nekwe ayoobmim kerekore mimo angkara ye nimakarub korem kuu dabab kondi ye yiribman ayoobmim kee amoyiib amarengiib bot sulfaayiib kumbed hoos yi mongkodem aombed deederebe yenbandoone dukniwen. ¹⁹ Hoos yi dabab kondi ye aromkono kuu yi mongkodem aomiib yibikono anukiib kui. Yi yibikono kuu niin areb, yibikono anuk kuu niin yi korok areb kowe kumbed nimakarub yenbande yewed kondimaib.

²⁰ Kumban nimakarub dabab keembed yenbande nongkobindodan kuu yi dingkimbed komo ambarakmiwen yaa kuu koronde amonombindo. Kwane, yi kuu awad arewa arewa yaayiib, wengambere wedme yarindeban ye dudi god yi kuruwak goldbediib silvaambediib broonsbediib bodbediib atbediib ongmiwen yaayiib kurikuri kerimaib kuu korondindo.

²¹ Kwane, yi kumka kuman kamiyiib waruk komowiib nenem kamenabiyiib yid benabiyiib

kuu koronde amonombindo kii.

10

Engyu Yoom Beegod Bedmiwen Embeng Mana Yoom

¹ Kwane wedmaane, engyu mamaa aromkono darewoowiib kuu Ewen arimbed kameneen. Ye yaa kuu wiibbed awanewandoon. Ye korok ari kuu niin ari kuruyiib. Ye murubia kuu aron nambiri areb. Ye yon kuu amoyidkob yumbu areb. ² Ye kuu beegod bedmiwen embeng mana kuu daandoon kumbed ye dingki ari angkeen. Kwane, menene ye yon wiwi angka kuu karamok yiri dore, angkon yon an angka kuu bid ari dore keroon. ³ Kwanekore laiyon ye kabang areb naawonmo baandoon. Kwane baandoone nambad ediib kuu dakmenabiwen. ⁴ Nambad ediib kuu kwane dakmenabiwe wongkok andaan kumban, wengambaraane Ewen arimbed wengmo yedmoon, “Nambad ediibbed dakmiwen kuu wongkaab, kan bikne.” andoon.

⁵ Kwane, engyu karamok yiri dore bid ari dore keroone wedmena kumbed ye dingki wiwi kuu Ewen kerekmen yaa kankoonoon. ⁶ Kwanekore, ambidiib kwari yeman koremiib, okadiib kwari yeman koremiib, karamokiib kuri yeman koremiib ongmenaboon ye God aron korem korem doreen ye aningko yaambbed yedme kowene yedmoon, “Mogeed mogeediibban kii! ⁷ Kumban engyu ed andi ye kibi baandandamaneen yaron aom kuu God ye biknimbon weng ye profesidan ye deme awinimaib yaa daandoon kwamunemo keraneen.” andoon.

⁸ Kwane, Ewen arimbed wengmo anuk wengambaran kwane ika ne yaa daawe yedmoon, “Weneneb engyu karamok yiri dore bid ari dore keroon ye dingki ari beegod daandoone angkeen kuu kande.” andoon.

⁹ Kwanandoone, weneni engyu yaa beegod embeng bedmiwen kuu kawok ande kaamonenaan. Kaamonenaane, yembed yedmewoon, “Kande ane. Kwananeeb kuu eb mongkodem aom kuu in ok ambod amun areb kwane keraneen kumban, eb kabeyob aom kuu derebmo keraneen.” andoon. ¹⁰ Kwane, engyu ye dingki yaa beegod embeng bedmiweniib kuu kande anaan. Anaan kuu mongkodkono aom kuu in ok ye ambod amun kwane areb, kumban kan yoobnaane ne kabeyob aom kuu derebmo keroon. ¹¹ Kwanaane, ne yaa yedmewoon, “Eb kuu angkon ika amyenimbon yemooniib ambibkin yemooniib weng maa maa yemooniib king yemooniib yi dowad profesi weng daande.” andoon.

11

Yesu Ye Weng Dakmenabidan Ayoob

¹ Kwane ne kuu kumunkingki yeman aroob konokab kawekore yedmoon, “Wene God ye kurikuri boyambib darewoowiib dingkan aye nengke God yaa baeb konimbon yaayiib kuu kumunkingke, kuyaa kurikuri kamiibdan kuu kimingke. ² Kumban kurikuri boyambib darewoob ye kuuk yeenbon aom kuu kumunkingkaab, amborom kuu Godiibbandan yaa kondiwen kowe. Yi kuu Karadmo Siti aom awune oonekoriwa yenbande yarebe monmare yarebe kamaniib

kuu dabab ware yiminban keraneen kuu wood 42yiib kamaniib. ³ Kwane, nembed ne weng dakmenabidan ayoob yaa aromkono kondaniine, ebkad karong deebekorib aronki 1,260yiib God ye profesi weng dakmaniib.

⁴ “Karub ayoob kee olif at ayoowiib lem deno-bimaanbon ayoowiib okad kumundin ye Yariman ye arinambo ari doobereen areb. ⁵ Kanembed yi yaa monmarandamaneen kuu yi ayoob yi mongkodkono aombed amot angkaderene yi bondan kuu nengkanabe yenbande down keraneen. Karub kanembed yi yaa monmarandamaneen kuu kwamunemo bobnaneen. ⁶ Karub ayoob kee profesi weng dakmaniib yaron ari kuu, yi kuu am kebendi yaromkonoyiib, ok yaa yedmani-iwe umkanmo keru yaromkonoyiib, yedmani-iwe bob anikad maa maa korembed yenbande derendari yaromkonoyiib kii. Kwane, yi dowakenmo yaambad kamaniib.

⁷ “Kwane, Yesu ye weng dakmenabe down keraniib kuu dem kongdem yirimbed demboon ye arud dingkan maa kumbed burudande yebandaneene duknaniib. ⁸ Yi id kuu yirin kamuun ye siti aom kiwaan ari danganiib. Kuye siti ye kumun angkara aningko kuu Sodom areb Idyip areb. Kuyaom kuu yi Yariman kuu at ming ari aye kowiwen. ⁹ Kwane, aron ayoobmim down kere amkimombad wene aronkob yaa keranuun kuye niindem aom kuu ambibkin mimim korem yaayiib, weng mimim korem yaayiib kad mimim korem yaayiib nimakarub korem kuu keendombere yangmadandekorib yi bob id kuu ben mangkaibban. ¹⁰ Kwane okad yiridan kuu

yi ayoob dukniwen yaa yoyandekorib orok ane barangbed neman munob konoon konoon kamaniib, amborom kuu profesidan ayoob kembed okad yiridan yaa durud yewed kondimaib kowe.

¹¹ “Kumban aron ayoobmim dowan kere amkimombed wene aronkob yaa kuu Godbed wadkeri ye inum kondaneene dembaniib. Dembaniuwe kane kane yi ayoob wedmendidand kuu unimbed yenbandaneen. ¹² Kwane, yi ayoob kuu wengambaraniuwe Ewen arimbed weng kuu naawonmo yi yaa baande yedmaneen, ‘Kari yaro minime.’ andaneen. Andaneene yi bondan kuu kwane keendombaraniuwe wiib aombed Ewen ari daananiib.

¹³ “Daaniuwe, erebnarimban kumbed dowodki arewa kamene siti aom kuu ambib korem nekwe angko angko kerekore mimo angkara kuu monmaranuun. Dowodkimbed kadaareb 7,000iib korem yenbandaneen. Kwananeene, wad doriibdan kuu uni miin darewoob kerekorib Ewen ari doreen ye God yaningko kankoonaneen.” andoon.

¹⁴ Dabab ayoob andi kuu menebe dowan keroon kumban, angkon dabab ayoobmim andi kuu kirod mananeen.

Kibi Ed Andi

¹⁵ Kwane, engyu ed andi ye kibi baandoone Ewen arimbed wengmo naawonmo baande yedmiwen,

“Okad kumundin kiri ye oonimbon kuu, nub Yairiman yoom ye Keresu yoom yi oonimbon keroone, aron korem korem yembed oonaneen kii.” andiwen.

16 Andiiwe, aamkono aamkono wad kaningiib yi ooni ye dibirimbon arimbed God ye arinambo ari dibiib kuu korok kan kibine God yaningko kankoone ¹⁷yedmiwen,

“Aromkonomo Ye Yariman God, anuk doberewen kibik doreeb ye God, nub kuu eb yaa eso anduub, amborom kuu eb aromkono darewoob kandekoreb andowe ooneeb kowe.

18 Okad yiridan kuu arud wandiwen kumban, eb norin kuu monoon.

Dukniwendan wengyundandeneb, eb profesi weng dakmidan eb deme awinimaiwiib eb karadmodaniib ewaningko kankooni-maibdaniib,

eb nimaya karuwa aningko embeng o darewoob kui, yi kuu kakman bangkandeneb, kane kanembed okad yiri monmariwen kuu mon-maraneeb yaron kuu muneen kii!” andi-wen.

19 Kwane, God ye kurikuri boyambib darewoob Ewen aom kuu nandoone, kuyaom kuu God ye amob weng ye boks karadmo kuu dianmo keroon. Kuyaambed imakiib amkuniyiib nambadiib dowodki mimoyiib, nuuwa am yurukmo anam boyarewiib kamoan.

12

Wonong Yoom Arud Yi Yoom

¹ Kwane, Ewen aombed dud korokbi yeka maa darewoob angkadoroon kuu kei, wonong maaa, yu yaa kuu aron nambirimbed ebkad areb awanewandoon kumbed, yu yon dabderem

yiri kuu woodiib, angkon yu korok ari kuu king ye korok ari dereni yeman kuyaambéd mindong wad ayoowiib kuu dereneen. ² Yu kuu oyoomiib kowe, dana woonandamenu yewed bobne kaban-gangkaun.

³ Kwane, angkon dud korokbi yeka mamaa Ewen aombéd angkadoroon kuu kei, arud ye yi dodmo miin kedbon kai, ye kuu korok ediib durub angko angkoyiib, kwane ye korok korok ari kuu king ye korok ari dereni yeman kwamune areb ediib dangoon. ⁴ Kwane, mindong ambid aom korem kuu nekwe ayoobmimiib kerekore mimo angkara kuu ye yibikonombéd daadmene okad yiri kiraroon. Kwane, ye kuu dana woonandamuun ye wonong yu arinambo ari dana woonanuune erebnariyiibban kwane aye ani ye dowad doboroon. ⁵ Kwane, yumbéd karub dana wooneen, ye kuu king ye aromkono yobdoodmo kwamune areb ambibkindan korem yaa oonaneen. Kwane, yu dana kuu kirodmo dabangkere God ye king ye ooni ye dibirimbon ari dibeeniib ari nen daanoon. ⁶ Kwanoone, wonong kuu Godbéd amboon angka nekwoon yaa kombiri wenu, kuyaambéd aronki 1,260yiib yu yaa oonaneen ye dowad wuneen.

⁷ Kwanuune, Ewen aom kuu Maiko ye engyus yoom miniwe arud ye yi ye awad yoom nangbiwen. ⁸ Kumban arud ye yi yaromkono kuu yimiban kowe, yi yumbon Ewen ari kuu domondiwen, ika winindeban keriwén. ⁹ Arud ye yi kedbon kuu unyeman ye niin, awad arewa Seten kui, okad yiridan kumundin birande ben kiwaan abdon

wini ye karub kui, ye kuu ye awadiib okad yiri benkiraroon.

¹⁰ Kwanoone, wengambaraane Ewen arimbed wengmo naawon baande yedmoon,

“Kibik kened kuu bobni yaa burudande bindiyiib aromkonoyiib oonimboniib Godbed ongmenaboon kuyiib

Keresu ye kwanime andi yaromkonoyiib meneboon.

Amborom kuu anam andiwendan yaningko monmarande kami ye karub

nub God ye arinambo ari amnoomiib awingyawiiib yi aningko monmarande kamembirimaan kuu okad yiri kankoraron kowe.

¹¹ Yi kuu Sibi Mana ye umkaniib weng anam dianmo dakmiweniib kumbed Seten burudanduniwen.

Kwane, bobni ye dabab yi yaa meneboon kuu yika yi anam andi koronde yi wadkeri kuu ma amuknindo.

¹² Kwanekob, Eweniib kuyaom doriibdaniib kuu kubime!

Kumban okadiib karamokiib kuu dabab kandaniiib, amborom kuu awad arewa kuu kuyaa kamonoon kowe.

Ye aron kuu dukmen kere dia kereen kuu yekaad kowe,

norin darewoob wandoon.” andoon.

¹³ Kwane, arud ye yi kuu wedmoonka ye kuu okad yiri kan koraron kowe, karub dana wooneen ye wonong kuu wande keendenmo wonoon. ¹⁴ Kwanoone, wonong kuu on diba

darewoob ye buraab ayoob bangkandoone yu dowad nekwoon ye amboon yaa wanwuneen. Kwane wene kuyaambéd doburuked arud ye yi awinendokban kerok ande oonoked, weeb ayooobmim ari weeb angkarayiib dowan kerí yeman. ¹⁵ Kwane, arud ye yi kuu ye mongkodkono aombéd ok onduknoone urok kereen. Kwanoon kuu wonong burudande okbed weene kanwunuk anded. ¹⁶ Kumban wonong kuu okadbed awandeen. Arud ye yimbed ok onduknoon kuu okad kuu mongkod daande ok kuu kanyoobneen. ¹⁷ Kwanoone, arud ye yi kuu wonong yaa arud darewoob kai wandundekore, wene yu awoya Godbed kwamime andoon ye weng yaa anam andenib Yesumbéd komo kamoone ye weng awiniwendan yaa nangbok wonoon.

¹⁸ Kwane, arud ye yi kuu karamok kubuk ari doroon.

13

Arud Dingkan Karamok Yirimbed Demboon

¹ Kwane, wedmaane, arud dingkan maa kuu karamok niindem yirimbed demboon. Ye korok kuu ediib, kwane ye durub kuu angko angkoyiib. Kuyaambéd king ye dereni yeman kwamune areb kuu angko angkoyiib durub ari dangoon. Kwane, ye korok mimim ari kuu God yaningko dangoon kumbéd God yaa damangkanoon. ² Arud dingkan kuu dura anon maa leopaad kwamune areb wedmenaana. Kumban ye yon kuu bea ye yon areb, kwane ye mongkodkono kuu laiyon ye mongkodkono areb. Arud ye yimbed arud dingkan yaa yaromkonoyiib ye ooni ye yumboniib deme

aromkono darewoowiib bangkanoon. ³ Arud dingkan ye korok maaaa ari kuu kuman ayiiwe bobnemoon areb keroon, kumban bobnoon ye bob kuu ongmoone wadkeroon. Okad yiridan korem kuu binangkekorib, arud dingkan ye yoman winiwen. ⁴ Kwane, nimakarub kuu arud ye yi yaa kurikuri kere yaningko kankoonimaib, amborom kuu yembed arud dingkan yaa deme aromkono konoon kowe, angkon arud dingkan yaa kangkon kurikuri kere yaningko kankoonenib yedmimaib, “Kanembed arud dingkan areb? Dowan! Kanembed ye yaa nangbaneen? Yiminban ee!” andimaib.

⁵ Arud dingkan kuu kerengkan wengiiwa God yaningko monmari ye wengiiwa ye dakmi yaromkonoyiib korok keru yaromkonoyiib bangkanoon kuu wood 42yiib keru yeman.

⁶ Kwane, ye mongkod daandene God yaningkoyiib ye oonimbon Ewen yaningkoyiib kuyaom doriibdan yi aningkoyiib kuu monmaroon.

⁷ Arud dingkan yaa kuu God ye karadmodan yaa nangbene burudandi yeman yaromkonoyiib konoon. Kwane, ye yaa kuu amyenimbon mimim koremdaniib weng mimim koremdaniib ambibkin mimim koremdaniib kad mimim koremdaniib yi korok keru yaromkono konoon.

⁸ Okad yiridan korem kuu ye yaa kurikuri kere yaningko kankoonaniib, kukuu aye kowiwen ye Sibi Mana ye wadkeru buk aombed kumkam korem ongmenaboon yaron yirimbed aningko wongkindodan kui. ⁹ Kanembed kerendemiib keroka, wengamborok.

¹⁰ Kane wii aom kaani dowad kinoon kuu,

kwane wii aom kaananiib.
 Kane kerewangbed ayi dowad kinoon kuu,
 kwane kerewangbed ayaniib.

Keye weng kumbed God ye karadmodan kuu
 yodbirimban iwarimo kangdommo doberenib
 anam andi yaa ma korondiyiibban doberembir-
 ime.

Arud Dingkan Okad Yirimbed Demboon

¹¹ Kwane, wedmaane, arud dingkan maa okad
 yirimbed demboon. Ye kuu sibi mana areb
 durub ayoob, kumban ye kuu arud ye yi ye
 weng areb dakmimaan. ¹² Kwane, ye yaa kuu
 arud dingkan ibdurukbed ye deme aromkono
 konoon kumbed arud dingkan ibduruk ye
 dowad deme korem kuu kwane ambangkoon.
 Kwane, yembed okad kwari doriibdan korem kuu
 naawon dedmonoone, kuman ayiwe bobnoon
 kumban ongmenoone wadkeroon ye arud
 dingkan ibduruk kuyaa kurikuri kere yaningko
 kankooniwen. ¹³ Kwane, okad yirimbed demboon
 ye arud dingkan kembed dud kedmengki yeka
 mamaa darewoob ongmenaboon. Kwangkon
 kuyiib kuu nimakarub yi arinambo arimbed
 ambid arimbed amot yedmoone okad yiri
 kubudoroon. ¹⁴ Arud dingkan ibduruk ye
 aromkono konoone ye dowad dud kedmengkoon
 kembed okad yiridan birondoone. Kwane, yembed
 arud dingkan ibduruk ari kerewangbed ayiwe
 bobnoon kumban ika demboon ye kuruwak
 kuu botbed ongmime andoone ongmiwen,
 yaningko darewoob ari koni dowad. ¹⁵ Kwane,
 ye yaa kuu arud dingkan ibduruk ari ye
 kuruwak ongmiwen kuyaa inum koni yeman

yaromkono konoone kwanoon. Kwanoon kuu weng dakmoked kanembed kuruwak yaa “Nub God kii!” andaibban kuu yenbande nongkobi yeman. ¹⁶ Ye kangkon nimakarub korem, aningko embengiib o darewoowiib, yiribman yemoondaniib o kamboknondaniib, yena yi dabderem yiri dobere no deme awinembiridaniib o yika oonimaibdaniib kuu yembed yi dingki wiwi angka o binad ari kumun bi yeman ande dedmobendoone kwaniwen. ¹⁷ Kowe, karub kanembed kumuniibban kuu berengke moonaanban. Kuye kumun kuu arud dingkan yaningko o ye namba kui.

¹⁸ Weng kee inamen kangdom meeni yeman. Kanembed inameniib keroka, arud dingkan ye namba kuu andangkok, kukuu karub ye namba. Ye namba kuu 666 kui.

14

Sibi Mana Yoom Ye Nimakarub 144,000iib Yoom

¹ Kedi, wedmaanka, Sibi Mana kuu aangko Saiyon ari doreen. Kuyaa kuu nimakarub 144,000iib yi binad ari ye aningkoyiib Awodki yaningkoyiib wongkanaboondan kumbed ye yoom doriib. ² Kwane, wengambaraane, kuweng Ewen aombed okbenbon kuweng arewiib nambad kuweng arewiib kmoon. Kuye kuweng wengambaran kuu haap wangkidanbed yi haap wangkemoon areb kamiwen. ³ Kwane, karub ku doriib kumbed God ye ooni ye dibirimbon ari dibeeniib wad doriib ye dingkan kaningiib aamkono aamkonoyiib yi arinambo arimbed yook yeeb wingkiwen.

Yook kuu karub maa kanembed ma kwamune kaadkere wingkindeban. Yeka okad yirimbed biddoondan 144,000iib, yi kumbedmo yikaad. ⁴ Kekee, yi kuu nima yoom ma dangindodan, nima yaa ma ambarakmindo. Yi kuu Sibi Mana kunaya winimaan kuu yiyiib yoman winimaib. Yob ibduruk wandimaib kuu be God yaa bangkanimaib kwamune areb kuu yi kuu nimakarub aombed biddekore God yoom Sibi Mana yoom yaa yidin be bangkandoon. ⁵ Yi kuu dudimokban, kwane karub yenambedi yi yaa kuu ambarakmiwen kii ande kadwondimokbandan.

Engyus Ayoobmim

⁶ Kwane, wedmaane ambid ambab aombed engyu mamaa kuu aron korem korem ye weng amun okad yiri doriibdan yaa wanwene dakmok wonoon, ambibkin mimim koremdan yaayiib amyenimbon mimim koremdan yaayiib weng mimim koremdan yaayiib kad mimim koremdan yaayiib kui. ⁷ Kwane, yembed naawonmo baande yedmoon, “God yaa unekorib yaningko kankoonime, amborom kuu ye wengyundi yaron kuu muneen kowe. Ambidiib okadiib karamokiib dem okiib ongmenaboos ye God yaa bumangke yaningko kankoonime.” andoon.

⁸ Kwanoone, engyu mamaa kuu ye yoman menene yedmoon, “Monmaroone kombureen kii! Aningko miin darewoob ye siti Babilon kuu monmaroone kombureen kii. Kukuu ambibkin koremdan yaa nenem ye inamen dowaken arewa kenambun bangkandimaun ye ok arewa bangkandimaun ye siti kui.” andoon.

⁹ Engyu ayoobmim andi kuu yi yoman wenene naawonmo baande yedmoon, “Kanembed arud dingkan yaayiib ye kuruwak yaayiib bumangke yaningko kankoonene ye binad ari o dingki yaa arud dingkan ye kumuniib kandaneen kuu, ¹⁰ God ye arud miin darewoob ye ok arewa kangkon kande ananeen. Ok kee Godbed ye norin ye kabus aom bunoon, ok maayiib kuyaom dabokne bunindo, aromkono kumundinmo bunoon. Kwane, kuye karub kuu Sibi Mana yoom karadmo ye engyus yoom yi arinambo arimbed bot sulfaa deneen kumbed durud yewed konimamaneen. ¹¹ Kwananeene, yi durud yewed kandembirimbon ye amareng kuu aron korem korem kwane deederebembaraneen. Kane kanembed arud dingkan yaayiib ye kuruwak yaayiib bumangke yaningko kankoonaniib o arud dingkan yaningko ye kumun kandaniib kuu, awingyawiiib amnoomiib ma yiidkaibban durud yewedmo kandembaraniib.” andoon. ¹² Kowe God ye karadmodan, kwamime andi ye weng Godbed yedme kwoon kuu awinenib Yesu yaa ma korondiyiibban doberembirimaibdan kuu keye weng kumbed aromne yodbirimban iwarimo kangdommo doberembirime.

¹³ Kwane, wengambaraane Ewen aombed wengmo yedmoon, “Weng kee wongke. Kibikbed ari kee Yariman Yesu ye yoman wananiib kumbed duknaniibdan kuu Godbed amun kerundaneen.” andoon.

Kwanandoone, Kingkinbed yedmoon, “Eyokee, yi deme yobdood ambangkiwen ye dowad kumbed dibere yiidkaniib, amborom kuu komo

komo ambangkiwen kuu dian keraneen kowe.” andoon.

Okad Wandi Yeman

¹⁴ Kedi, wiib kawanmo wedmaan. Wiib kwari dibeen kuu okad yiri ye karub areb. Ye korok ari kuu king ye dereni yeman goldbed ongmiven kuyiib derenoon. Ye dingki yaa kuu wiit yob wandi ye karang doboob arudiib awinoon.

¹⁵ Kwane, engyu maaaa kuu kurikuri boyambib darewoob aombed yaro menene wiib ari dibeen ye karub yaa naawonmo baande yedmoon, “Yob okad yiri kuu yumuneene wandi yaron kereen kowe, eb karang nande wande.” andoon. ¹⁶ Kwanandoone, wiib ari dibeen ye karub kumbed karang nande okad kumundin ye yob kuu wandoon.

¹⁷ Kwanoone, engyu maaaa kurikuri boyambib darewoob Ewen aombed yaro monoon, ye kangkon wiit yob wandi ye karang doboob arudiib awinoon. ¹⁸ Angkon engyu maaaa dingkan nengke baeb konimbon ye amot oonimaan kuu baeb konimbon kuyaambid angkadere menene karangiib awinoon ye engyu yaa naawonmo baande yedmoon, “Nong yob mimyamo demboon korem okad yiri kuu yumunoon kowe, eb karang nande wande.” andoon. ¹⁹ Kwane, ye karang nande okad kumundin ye nong yob kuu wadme bene God ye arud miin darewoob ye yob beengkimbon yirimo ben kiradmoon. ²⁰ Yi kuu siti angkara nong yob beengkimbon aombed beengkanaboon. Kwanoone, umkan kuu deederebene urok areb kere derebe daanoon kuu, daane hoos

ye kongkono yimin yaa keroone angkon bune yaroon ye ambab kuu 300 kilomita keroon.

15

Yeenbon Dabab Kondi Yeman Nekwiwen

¹ Kwane, Ewen aom wedmaane, dud korokbi yeka maaaa darewoob kamoon. Kuyaambed engyus ediib kuu yeenbon dabab kondi yeman ediib awingkiwen. Kuyaa kumbed God ye norin kuu yeenbon yimin wandi yeman.

² Kwane, wedmaane karamok dabonmo ok kuruwak areb amoyiib daboknoon kumbed karamok kebed yaa nimakarub yena doriib. Yi kuu arud dingkaniib ye kumuniib yaningko ye nambayiib bindo burudandiwendan kui. Yi kuu Godbed anukbed wingki yeman haawiib bangkandoon kumbed awinenib, ³ God ye deme karub Moses ye yookiib Sibi Mana ye yookiib wingkiwen,

“Aromkono Korem ye Yariman God,
ebbed kami kuu arimbed darewoob yeka maaaa yeman kii.

Ambibkin Korem ye King,
ebbed ambangkimaab kuu yorokmo anammo kii.

⁴ O Yariman, kanembed eb yaa unene ewaningko kankoonaanban?

Kedi, ebbedmo kuu karadmo kii.

Ambibkin koremdan kuu mene eb arinambo ari bumangke ewaningko kankoonaniib,
amborom kuu ebbed kami yorokmo kuu dian keroon kowe.” ande wingkiwen.

⁵ Kwaniiwe, wedmaane Ewen ye kurikuri boy-ambib darewoob kuu nandoon. Kukuu kurin

anukbed Godbed komo korokboone wedmiwen ye kurikuri parai kombon kui. ⁶ Kuyaombed engyus ediib kuu dabab kondi yeman ediib ben angkadiriwen. Yi kuu ebkad doboob koroomi-ibban nambirimo kumbed deebiwen. Kwane yi abadkono yaa idkono nong goldbed ongmiwen kumbed awanewandoon. ⁷ Wad doriib ye dingkan kaningiib yaa mamaambéd gold meneki wongdem ediib kuu engyus ediib yaa bangkandoon. Meneki wongdem aom kuu aron korem korem doreen ye God ye arud miin darewooiib demboon. ⁸ Kwanoone, kurikuri boyambib darewoob kuu God ye nambiriyiib ye aromkonoyiib ye amareng kumbed kebenoon. Kwanoon kowe, kurikuri boyambib darewoob kuyaom kuu karub maa awunindeban kwane wene ari engyus ediib dabab kondi yeman ediib kuu kwane ondukderebe dowan keriwed.

16

God Ye Arud Miin Darewoob Meneki Wongdem Ediib Aom

¹ Kwane, wengambaraane kurikuri boyambib darewoob aombed engyus ediib yaa wengmo naawonmo baande yedmoon, “Winime, God ye arud miin darewoob meneki wongdem aom ediib kuu okad yiri ben ondukderebime.” andoon.

² Kwanandoone, engyu ibduruk andi kuu wene ye meneki wongdem kuu okad yiri nan onduknoon. Kwanoone, nimaya karuwa arud dingkan ye kumun yi binad o dingki yaa kandekorib ye kuruwak ongmiwen yaa bumangke yaningko

kankoonimaibdan kuu, yin ye bobob yewed darewoob kandiwen.

³ Kwane, engyu ayoob andi ye meneki wongdem kuu karamok yiri nan onduknoon. Kwanoone, karamok kuu koronde umkan bobwum areb keruune karamok yiri doriib ye dingkan korem kuu dukniwen.

⁴ Kwane, engyu ayoobmim andi ye meneki wongdem kuu ok yiriyiib demok yiriyiib yaa ondukdereboone koronde umkan kereen. ⁵ Kwane, wengambaraane engyu ok yaa oonoon kumbed yedmoon,

“Eb kuu Karadmo Ye God anuk doberewen kibik doreeb,
ebbed kwamunemo wengyundeneb dabab kee bangkandewen kuu inamen yorokmo,

⁶ amborom kuu yimbed eb karadmodaniib eb profesesi weng wengambere dakmidaniib kuu yenbandiwe yi umkan kubudoroon kowe, ebbed kwaniwen ye kakman umkan kondeneb anime andewen.” andoon.

⁷ Kwane, wengambaraane dingkan nengke baeb konimbon yaambad wengmo yedmoon,

“Ee, Aromkonomo Ye Yariman God,
eb wengyundewen kuu yorokmo anammo kii.” andoon.

⁸ Kwane, engyu kaning andi ye meneki wongdem kuu aron ari nan onduknoon. Kwane, aron kuu aromkono kondoone nimakarub yaa yu amotbed nengkuune dene kubungniwen. ⁹ Yi kuu nimin darewoob kumbed denoniib kowe God yaningko yaa butun kamiwen. Dabab kondoon

kuu yembed oonoon kumban, yi kuu nub ambarakmi yaa koronde ye yaa amonombe yaningko kankoonaubban andi ye inamenmo awiniwen.

¹⁰ Kwane, engyu angko andi ye meneki wongdem kuu arud dingkan ye ooni ye dibirimbon ari onduknoon. Kwanoone, arud dingkan ye oonimbon kuu kumunmo keroon. Nimaya karuwa kuu yewed bobnekorib yi ong domone bungenib, ¹¹ bob durud yewedbed yiminban keroon kowe, Ewen ari ye God yaningko yaa butun kamiwen, kumban yi kuu komo ambarakmuwen yaa koronde amonombaubbhan andi ye inamenmo awiniwen.

¹² Kwane, engyu kung andi ye meneki wongdem kuu ok darewoob Yufretes ari onduknoon. Kwanoone, ok kuu dowan keruune, aron dembimaun angka doriibdan yi king mananiib ye kiwaan ongmeen. ¹³ Kwane, wedmaane awad arewa ayooobmim koyabdad areb wedmaan. Yi kuu arud ye yi ye mongkodkono aomiib arud dingkan ye mongkodkono aomiib dudi profesiman ye mongkodkono aomiib kuyaombed dembiwen. ¹⁴ Yi kuu dud yeka mamaa kedmengki ye awad arewa, yi kuu okad kumundin aom yarebenib king ben mimyamo kere Aromkonomo Ye God yaron arimbed darewoob keruked nangbi yeman ye dowad yarebimaib. ¹⁵⁻¹⁶ Kwane, yimbed king korem ben Hibru wengbed Aamagedon andimaib kuyaamo nongkobiwen.

Kwane, Yesumbed yedmoon, “Kedi, ne kuu yid ye karub areb mananiin, komo aron arimbed mananiin kuu yiibkaadban kii! Kanembed ye kuu unuk angkemoon arebban kerene ye ebkadiib

doreen ye karub kuu amun kerunaneen, ye id yaa kebeni yemaniibban kere nimakarub yi murubia ari idmo wenene karak bobnaanban kowe.” andoon.

¹⁷ Kwane, engyu ed andi ye meneki wongdem kuu ambid wedya onduknoon. Kwanoone, kurikuri boyambib darewoob aombed King ye ooni ye dibirimbon yaambéd wengmo menebene naawon yedmoon, “Kukuu dowan keroon kii!” andoon. ¹⁸ Kwane kuyaambéd imakiib nambadiib amkuniyiib dowodki miin arewayiib kamoón. Dowodki kuu nimakarub anuk dobiriwen yaron kuu dowodki miin arewa ma kwane kamoone wedmindo. Kekee dowodki miin arewa maaaa anam. ¹⁹ Kwanoone, aningko arimbed darewoob ye siti kuu bangkanabe ayooobmim kereen, kwane ambibkin mimim yi siti kangkon monmare kirobeen. Kwanuune, Godbed aningko arimbed darewoob ye siti Babilon yu inamen arewa yaa ika meenekore, ye arud miin darewoob ye ok arewa kabus aombed demboon kuu yu yaa kondoone aneen. ²⁰ Kwane, dudbi korem angkanabe kirokmoniiwe aangko kuu ma wedmindo. ²¹ Kwane, ambid arimbed am boyareb yurukmo darewoob, yi mimim ye dabab kuu 40 kilo areb, nimakarub ari kiroboon. Kuye durud yewed ye dowad kumbed God yaa butun kameniwen, amborom kuu durud yewed kuu miin arewa kowe.

17

*Wonong Yanningko Babilon Kuu Arud Dingkan
Dodmo Ye Animari Dibuun*

¹ Kwane, meneki wongdem awiniwen ye engyus ediib yaa mamaambed mene ne yaa yedmoon, “Menebko, nenem awaan wonong kuu ok awaan yemoon dia dibuun kuu ukum kondandameen kowe korokbebda. ² Kedi, yu yoom kuu okad yiri yi kingbed nenem kame ambarakmendi-maib, kwane yu nenem kame ambarakmi ye ok arewa kuu kakumundin kuu anekorib awarak yimaun.” andoon.

³ Kwane, Kingkinbed ibnewoone engyumbed amboon angka nenwonoon. Kuyaambed wedmaane, wonong kuu arud dingkan dodmo dangkorong ye animarimbed dibuun. Arud dingkan ye id kumundin yaa kuu God yaningko monmari yeman ye aningko yemooniib dangoon. Ye kuu korok ediib durub angko angkoyiib. ⁴ Wonong kuu ebkad minodminodiib dodmo dangkorongiib inwarekoru, bot goldiib od darewoob ye bot maa maayiib bot kawanmo yaningko peeliib inwareen kumbed yu yaa menengmenengmo keroon. Yu dingki aom kuu gold kabusiib awineen. Kabus aom kuu komyeng ye inamen miin arewayiib nenem kami ye ambod arewayiib kumbed demboon. ⁵ Yu binad ari kuu weng id angkara biknoon ye aningko kekane wongkiwen,

BABILON ANINGKO ARIMBED DAREWOOWIIB,
KIWAAN ARI NIMA KOREM YE AWAAN,
OKAD YIRI KOMYENG YE INAMEN MIIN AREWA YE
AWAAN, kui.

⁶ Kwane, wedmaane wonong kuu God ye karadmo ye nimaya karuwa, Yesu ye weng dakme korokbendiwendan kui, yi umkan anuune awarak ween.

Kwane wedmendekori binangki darewoob keraan. ⁷ Kwanaane, engyumbed ne yaa yedmoon, “Eb komande binangkewen? Nembed wonong yu weng id angkara biknooniwa arud dingkan korok ediib durub angko angkoyiib kwarimbed dibere yarimaun ye weng id angkara biknooniib kuu kedmengkabda. ⁸ Kedi, arud dingkan wedmenewen kuu anuk doboroon kumbed kibikee dorokban, ye kuu dem kongdem yirimbed dembe yarene ye monmari ye yumbon yaa wananeen. Okad yiri doriibdan kuu yimin yiri andowene okad awene ongmenaboon yaronbed wadkeri ye buk aom yi aningkoyiib wongkindo keraneen kuu arud dingkan wedmenekorib binangkaniib, amborom kuu anuk doboroon kumbed kibikee dorokban, kuned angkon mananeen kowe.

⁹ “Weng kee meeni kangdom yeman. Korok ediib ye id kuu aangko ediib, kwarimbed wonong kuu dibuun. ¹⁰ Korok ediib ye id mamaa kuu king ediib kui. King angkoyiib kuu dukniwen, mim kuu doreen, angkon mim kuu mokaid yaro mananeen. Mananeen kumban aron doboob oonembaraanban. ¹¹ Arud dingkan anuk doboroon kumbed kibik dorokban keroon kuu ika king keroon kowe ye kuu king kaning kaning andi-maib. Ye kuu king ediib kuye maa. Ye kuu ye monmari ye yumbon yaa wananeen.

¹² “Durub angko angkoyiib wedmewen kuu king angko angkoyiib, yi kuu oonimbon kandindo, kumban yi kuu korok kere ooni ye aromkono kandenib arud dingkan yoom aron dukmen manambed oonaniib. ¹³ Kwane, yi

kuu inamen mimo kerekorib, arud dingkan yaa yi aromkonoyiib yi ooni yaromkonoyiib kuu bangkananiib. ¹⁴ Kwane, yi kuu Sibi Mana yaa nangbenaniib kumban, yembed burudandaneen, amborom kuu ye kuu yariman korem ye Yariman, king korem ye King, angkon yembed baande kinoondan ma korondiyiibban ye yoman winiwen kuu ye yoom miniwen kowe.” andoon.

¹⁵ Kwane, engyumbed ne yaa ika yedmoon, “Wedmaawe nenem wonong kuu dia dibirimaun kuye ok kuye id kuu, kad maa maadaniib kadaareb dareb mimimdaniib ambibkin mimimdaniib weng mimimdaniib kui. ¹⁶ Arud dingkan yoom durub angko angkoyiib yoom wedmewen kuu yimbed nenem wonong yaa arud darewoob wandembaraniib. Kwane, wenbande yu barang korem kuu monmare benkiradmaniiwa idmo keranuune, yu yom anekorib amotbed nengkaniib. ¹⁷ Kedi, Godbed yi inamen yaa kowoon kuu yembed meenoon ye dowaken yaambed ibmo ambangkime anded, arud dingkan yaa aromkono koniwen kuu oonod, God ye weng yaa kuu anam id keraneen. ¹⁸ Wonong ku wedmendewen kuu siti aningko arimbed darewoob. Yumbed okad yiri ye king kuu ooneen kui.” andoon.

18

Babilon Kuu Monmaraneene Kombaranuun

¹ Kwanoone wedmaane, engyu maa kuu Ewen arimbed kamoon. Ye kuu aromkono darewoowiib kandoon, ye nambiri kumbed okad yiri

kawuroon. ² Kwane, aromkono darewoowiib
kumbed baande yedmoon,

“Monmaroone kombureen kii! Aningko miin
darewoob ye siti Babilon kuu monmaroone
kombureen kii.

Yu kuu awad arewa yi dobirimbon kereen.

Kuyaom kuu kingkin arewa mimim korem
yoom

komyeng areb keruwen ye ayari on arewa
korem yoom yimbirimo kumbed doriib.

³ Amborom kuu ambibkin koremdan kuu yumbed
nenem ye inamen dowaken arewa kenam-
bun bangkandimaun ye ok arewa aniiwe,
okad yiridan yi king kuu yu yoom nenem ka-
mendiiwe,

berengkidan kuu yu id yu dowaken meeni dare-
woob kereen kuyaambed od dareb dareb
biwen kowe.” andoon.

⁴ Kwane, wengambaraane angkon wengmo
Ewen arimbed yedmoon,

“Ne karuwa nimaya, yuyiib yaa kuyaom doriib
kuu koronde angkadirime.

Kwananiib kuu yu ambarakmi yaa dabo-
knokban kerenib,

dabab miin arewa banuun kuu yiiwiib ma
bokban keraniib.

⁵ Amborom kuu yu ambarakmi ben namberenmo
daaneen kuu ambid ari keroon,

kwanuune God kuu yu ambarakmi yaa kuu
meenoon, nonondandindo kowe.

⁶ Yumbed yiib yaa komoyiib bangkandimaun kuu
angkon ika kwamunemo ingkandime.

Yumbed komo kamenabeen ye dowad in-
gkande ayoob kerime.

Yumbed dabab bangkandi ye ok arewa
 bangkandimaun ye kabus kuu kande ok
 kwamune yu yaa ingkande ayooob kerime.

⁷ Yukareb nambiri kandenu yu id yu dowaken
 yaambbed yiribman yewudmo been kuu,
 kumunkingke durud yewediib mimyob wan-
 dembiri yemaniib ibmo kere kondime.

Yukareb kerengkan kerenu

‘Ne kuu kuin keraan, wonong iribban kowe,
 mimyob wandainban.’ andimaun.

⁸ Kwanekob, aron mimo arimbed dabab miin are-
 wambbed weene koraraneen,
 bobniyiib mimyob wandiyiib mungi bob-
 nembiriyiib kui.

Yu kuu amotbed nengke korem denanuun,
 amborom kuu yu yaa wengyundaneen ye Ya-
 riman God kuu aromkono ariyiib kowe.

⁹ “Kwane, okad yiridan yi king yu yoom nenem
 kamenib, yu id ye dowaken yaambbed komo
 kamimaun kuu dabokne kwane kamimaibdan
 kuu, amotbed yu nengke denuun ye amareng
 wedmendekorib mimyob wande ameng kamen-
 daniib. ¹⁰ Kwane, yu durud yewed kuyaa wed-
 mende uni miin darewoob kerekorib, ambab
 angkambbed dobere ameng kamende yedmaniib,
 ‘Dabab, dabab, kuu meneboon kii!

O Babilon, o siti aningko darewoob ariyiib,
 aromkono ari ye siti!

Aron dukmen kumbed wengyundi ye dabab kuu
 ub yaa korem meneboon kii!’ andaniib.

¹¹ “Kwane, okad yiri yiribman berengkidan
 kuu yu yaa mimyob wande ameng kamaniib,

amborom kuu keye aron ari kuu karub kanemb-
 bed yi yiribman yaa ma berengkaanban kowe.
¹² Yi yiribman kuu bot goldiib bot silvaayiib
 od darewoob ye bot amun yeka mamaayiib bot
 kawanmo yeka maaaa yaningko peeliib dabua
 miin amuniib minodminod ye dabuayiib od dare-
 woob ye dabua yaningko silkiib dodmo dan-
 gkorong ye dabuayiib baeb amun yeman ye
 at maa maayiib awon elefant ye ningkambo
 darewoob yaningko aiforimbed ongmiwen ye
 yiribmaniib od darewoob ye at maa maamb-
 ed ongmiwen ye yiribmaniib broonsbed ongmiwen
 ye yiribmaniib yeengbed ongmiwen ye yirib-
 maniib bot maaboromb- ed ongmiwen ye yirib-
 maniib ¹³ animan ari bokni yeman sinamoniib
 animan ari bokni yeman maa maayiib baeb
 amun nengke koni yemaniib baeb amun ye-
 man meeryiib ferengkinsensiib ok wainiib olif
 ambodiib flawa amuniib wiit amuniib buro-
 makauyiib sibi- yiib hoosiib dibiriwed yiribman
 benwini yeman waigoniib dabderem yiri dobere
 no deme awinembiridaniib nimakaruwiib kuu
 ma berengkaibban kui. ¹⁴ Kwane, berengki-
 dan kembed yedmaniib, ‘Yiribman amun yaa ub
 dowaken darewoob kerewen kuu ub yaa down
 keroon. Ub yiribman yemooniib kumkam miin
 manimanandewiib kuu korem down keroon,
 angkon ika kwamune ma wedmaabban.’ an-
 daniib.

¹⁵ “Kwane, yu yaa yiribman kee berengke od
 darewoob bimaibdan kee ambab angkamb-
 ed doberenib yu durud yewed kande- en yaa
 wedme uni miin darewoob kerekorib mimyob
 wande

ameng kamenib ¹⁶ yedmaniib,

‘Dabab, dabab, kuu meneboon kii!

O siti aningko arimbed darewoob, ebkad amuniib
ebkad minodminodiib ebkad dodmo dan-
gkorongiib

bot gold menengmenengiib od darewoob ye
bot maa maa menengmenengiib bot peel
menengmenengiib kumbed inwarewen kii.

¹⁷ Kumban aron dukmen kumbed biamod miin
darewoob korem kee monmaroon kii!’ andaniib.

“Kwane, karamok ari ye motod awindimaib-
dan koremiib motodbed dewenebimaibdan ko-
remiib motod aom demedan koremiib karamok
angkambed od deme awinimaibdan koremiib
kuu ambab angkambed doberenib, ¹⁸ yu denuun
ye amot amareng wedmendekorib yedmaniib,
‘Siti aningko arimbed darewoob kee, siti ma-
maa kuu ma yu arewiib kerindo kii!’ andaniib.

¹⁹ Kwane, mimyob wandiwen dowad ingkud yi
korok ari ben nongkobenib yuude ameng ka-
menib yedmaniib,

‘Dabab, dabab, kuu meneboon kii!

O siti aningko arimbed darewoob,

karamok ari motodiibdan kuu ub biamod
yaambed od darewoob kandiwen kii.

Kumban aron dukmen kumbed ub kuu monma-
roon kii!’ andaniib.

²⁰ O Ewen ari doriibdan, yiib kuu yu monmari
dowad kubime!

God ye karadmodaniib God ye apasodaniib God
ye profesi weng wengambere dakmidaniib,
yiib kubime!

Amborom kuu yumbed yiib yaa komarewa
 ambangkimaun kuu Godbed wedme
 wengyundandoon kowe.” andoon.

21 Kwane, aromkono darewoob ye engyu
 maambed bot dumnad darewoob dabawiib
 kuu kande karamok yiri naawonmo korarene
 yedmoon,

“Kwamune areb kuu siti aningko arimbed dare-
 woob Babilon kuu yiri naawonmo kanko-
 raraneene, angkon ika ma wedmaibban.

22 Ub kuyaom kuu haap wangkidaniib yook
 wingkidaniib yurin wudmidaniib
 kibi komke baandidaniib yi kuweng
 kuu angkon ika ma kwamune
 wengambaraibban.

Ub kuyaom kuu deme mimim ambangkidan kuu
 yenambed angkon ika ma wedmaibban.

Ub kuyaom kuu bot darewoob wiit beengkaane
 flawa kerimaan ye kuweng kuu angkon ika
 ma wengambaraanban.

23 Ub kuyaom kuu lem ye nambiri kuu angkon ika
 ma yuraanban.

Ub kuyaom kuu wonong yeeb awani ye orokbon
 ye kuweng kuu angkon ika ma wengam-
 baraibban.

Anukbed ub berengkidan kuu okad yiri aningko
 arimbed darewoob keriiwe,

ub waruk komob yaambed ambibkin koremdan
 kuu ben kimyen abdon wenewen kowe
 kwamune kerewen.

24 Ubbed God ye profesi weng wengambere
 dakmidaniib God ye karadmodaniib
 okad yimin yimin yaambed yeewe

dukniwendaniib yi umkan kubudoroon
kuu God kuu wedmoon.” andoon.

19

Ewen Ari Doriibdanbed God Yaningko Kankooniwen

¹ Kwanoone wengambaraane, Ewen aombed
kadaareb yemoon naawonmo baandimaib ye
kuweng areb kwane komke yedmiwen,
“God yaningko kankoonem!

Bobni yaa burudande bindiyiib nambiriyiib
aromkonoyiib kuu nub God yeman,

² amborom kuu ye wengyundi kuu anammo
yorokmo kowe.

Nenem awaan wonong, yu nenem inamen ab-
donbed okad yiridan ben amonombe ab-
don kerundeen kuu,

Godbed wengyunde yu yaa dabab kondoon.

Yumbed ye deme karub yenbanduune dukniibe
yi umkan kubudoroon kuye dowad
yembed man inande dabab kondoon.” andi-
wen.

³ Kwane yimbed angkon ika komke yedmiwen,
“God yaningko kankoonem!

Yu amareng ku daanebeen kuu aron korem ko-
rem yeman kii.” andiwen.

⁴ Kwane, aamkono aamkono wad kaningiib
wad doriib ye dingkan kaningiib kuu God yaa ye
ooni ye dibirimbon arimbed dibeen kuyaa yiri
bumangke korok benkibingke baande yedmiwen,
“Anam kwanok. God yaningko kankoonem!”
andiwen.

⁵ Kwanoone God ye ooni ye dibirimbon yaambed wengmo menebe yedmoon,
 “Ye demedan, aningko embengiib darewoowiib ye yaa uniwendan,
 yiiib korem kuu nub God yaningko kankoonem!”
 andoon.

⁶ Kwane wengambaraane, kadaareb yemoon naawon baandi arewiib ok benbon ye kuweng arewiib amkuni darewoob ye kuweng arewiib kwane komke yedmiwen,
 “God yaningko kankoonem!

Amborom kuu nub Yariman God Aromkono Ariyiib kuu korok kere oone doreen kowe.

⁷ Kubi darewoob kerenub God yaa kubenenub ye yaa nambiri konem!

Amborom kuu Sibi Mana awani ye orok yaron munuune,
 awani ye wonong kuu yukareb nekwane dowan kereen kowe.

⁸ Ebkad amun yeman kawanmo dangkorong ko-roomiibban kuu,
 yu inwari dowad bangkandiwen.” andiwen.

Ebkad amun yeman kawanmo ye id kuu God ye karadmodan kami yorokmo ambangkiwen kui.

⁹ Kwane, engyumbed ne yaa yedmoon,
 “Wongke, ‘Kane kane Sibi Mana ye awani orokbon yaa ani yeman baandoondan kuu amun kerundoon kii!’ ” andekore ika yedmoon, “Weng kee God ye weng anam.” andoon.

¹⁰ Kuyaambed ne kuu engyu ye yon yiri bu-mangke korok kankibineni yaningko kankoo-nande kamaan kumban, yembed yedmewoon,
 “Kwamaab! Ne kuu eb areb, eb angkodmia Yesu

ye weng awinimaibdan areb, nub kuu ibmo, God ye demedan kui. God yaningko kankoone! Am-borom kuu Yesu ye weng dakme korokbi kuu profesi weng ye inamen ye id kowe.” andoon.

Yesu Hoos Kawanmo Arimbed Nangmok Woon

¹¹ Kwane wedmaane, Ewen kuu nandoone hoos kawanmo wedmenaane, kwarimbed dibere yare-bimaan ye karub yaningko kuu Ma Korondiyiib-ban angkon yaningko maa kuu Anammo. Ye kuu inamen yorokmombed wengyundane nangba-neen. ¹² Ye indob kuu amot yumbu areb, kwane ye korok ari kuu king ye korok ari debi yeman kwa-mune yemooniib. Ye korok ari kuu aningkoyiib wongkoon, kumban karub maa kuu kaadkerinde-ban, yembedmo yekaad. ¹³ Ye ebkad doboob derenoon dungkun yirimo kuu umkan aom ka-monoon. Ye aningko kuu God ye Weng. ¹⁴ Ewen aom ana nangmidan kuu ye yoman weniib, ebkad amun yeman kawanmo koroomiibban inwarenib hoos kawanmo arimbed ye yoman weniib kui. ¹⁵ Kwane, ye mongkodkono aombed kerewang arudiib kumbed kakumundin yenbandi yeman angkadereen. Ye kuu king ye aromkono yobdoo-dmo kwamune areb yi yaa oonaneen. Kwane, nong yob beengke ambodmo kandemoon areb, yembed Aromkonomo Ye God ye arud miin dare-woob kuye ambodmo kandaneen kumbed, am-barakmidan yaa bangkandaneene ananiib. ¹⁶ Ye ebkad doboob yaayiib yon muudkuk yaayiib kuu aningko keane wongkiwen,

KING KOREM YI KING,
YARIMAN KOREM YI YARIMAN.

¹⁷ Kwane wedmaane, engyu maa kuu aron nambiri aom doreen kumbed on ambid aom dewenebiib yaa naawonmo baande yedmoon, “Minime, mimyamo kerenib God ye orok darewoobbon derebime. ¹⁸ Yiib kwananiib kuu kingiib ana nangmi korok korokiib aromkonomo ana nangmidaniib hoosiib hoos kwarimbed dibere yarebimaibdaniib yena yi dabderem yiri dobere no deme awinembiridaniib yika oonimaibdaniib aningkoyiibdaniib aningkoyiibbandaniib nimakarub korem yi bob kuu bunge anime.” andoon.

¹⁹ Kwane wedmaane, arud dingkaniib okad yiridan yi kingiib yi ana nangmidaniib kuu mimyamo kere hoos kawanmo kwari dibere yarebeen ye karub yoom ye ana nangmidan yoom yaa nangbande kamiwen. ²⁰ Kumban arud dingkan kuu nen awineniwen. Dudi profesiman arud dingkan ye dowad dud yeka maaaa kedmengkanaboon kuu ye kangkon nen awineniwen. Keye karub kee dud kedmengkoon kembed nimaya karuwa arud dingkan ye kumun kuu yi binad o dingki yaa kandekorib ye kuruwak ongmiwen yaa bumangke yaningko kankoonimaibdan kuyaa birande ben abdon wonoon kui. Arud dingkaniib dudi profesimaniib, yi ayoob kuu bobnaibban wad bene bot sulfaambed amot denembiri ye bowan yiri kiradmoon. ²¹ Kwane ana nangmidan yena korem kuu hoos kwarimbed dibere yarebimaan ye karub ye mongkodkono aombed kerewang angkadereen kumbed yenbandoone dukniwen. Kwaniwe, onbed menebe yi bob id

kuu berewariwen.

20

Weeb 1,000iib

¹ Kwane wedmaane, engyu kuu Ewen aombed kamoon, ye dingki yaa kuu dem kongdem yiri ye kiiyiib sein darewoowiib awingkoon. ² Arud ye yi kedbon, unyemanbed mene kibik doreen ye awad arewa Seten kui, ye kuu engyumbed aw-inenekore, weeb 1,000iib dohiri yeman seinbed yenbenoon. ³ Kwane, engyumbed nen dem kongdem yiri korarekore, animari kebene karangme ongmoon. Kwanoon kuu Setenbed nimakarub yaa birandembaran anded kwane wene weeb 1,000iib dowan keruked. Kwananuune ye kuu aron doboobban domonenaneene ari yaro do-baraneen.

⁴ Kwane wedmaane, wengyundi ye korok korok yi ooni ye dibirimbon ari kuu wengyundi ye aromkonoyiib kondoondan kuu dibiib. Kwane, anukbed nimaya karuwa Yesu ye weng daande korokbendenib God ye weng dakmiwen kumbed yenambed korok wanabiwe dukniwendan yi kingkin kuu wedmendaan. Yi kuu arud dingkaniib ye kuruwakiib yaa ma bumangke aningko kankoonindo, angkon yi binad ari o yi dingki yaa kuu ye kumuniib bindo. Kwane, yi kuu dukniwen yirimbed ika wadkere dembekorib, Yesu Keresu yoom korok korok kere weeb 1,000iib oone dobaraniib. ⁵ Kekee ibduruk bobni yirimbed ika dembi yeman kui. Nimakarub dukniwen yena kuu dukniwen yirimbed ika wadkere dembaibban, kwane wene weeb 1,000iib dowan

keranuunkob. ⁶ Kane kane ibduruk arimbed ika dembaniib kuu karadmo amun kerundaneen. Kwane, ika bobni yaromkonombed yi ma yenbandaane duknaibban. Angkon yi kuu God yoom Keresu yoom dore nimakarub dore wedyiri dobiridan kerenib ye yoom korok korok kere weeb 1,000iib oone dobaraniib.

Seten Ye Dobirimbon

⁷ Kwane wene weeb 1,000iib dowan keranuun kwarimbed Seten nen wii aom kowoon kuu domonenaneene dembene yarebaneen. ⁸ Kwane yarebaneen kuu okad yimin yimin kaningiib kuyaa doriibdan, kukuu yi aningko weng id angkara kuye aningko kuu Gogiib Magogiib kui, yi kuu birandaneen, Godiib yaa bon kere nedbe ana nangmi dowad. Yi korem kuu yemoon, karamok kebed yaa kubuk kimingkindeban kwamune areb. ⁹ Kwane, okad yimin yimin yaambed menebenib, God ye mimyob dowaken kerundoon ye siti, ye karadmodan kuyaom doriib kuye siti yaa awanewandiwen. Kumban Ewen arimbed amot kamenene denende dowan keroon. ¹⁰ Kwanoone, yi yaa birandoon ye awad arewa kuu nen bot sulfaambed amot denembiri ye bowan yiri koraroon, kwane arud dingkaniib dudi profesimaniib ben kiradmoon ye bowan yiri kui. Kwane, yi kuu awingyawiib annoomiib durud yewed kandembaraniib aron korem korem.

Yeenbon Wengyundi

¹¹ Kwane, king ye ooni ye dibirimbon kawanmo darewoob ari wedmaane, God kuu kwarimbed dibeen. Ye kerebiri arimbed okadiib ambidiib kuu kirokmoniwen. Kwane, yi yumboniibban

keriwen. ¹² Kwane wedmaane, dukniwendan aningkoyiib aningkoyiibbaniib kuu ye arinambo ari doriwe, buk kuu daadmenaboon. Buk mamaa daandoon kuu wadkeri ye buk. Dukniwendan kuu yimbed komo kamiibkob buk daadmenaboon kuyaa anuk wongkanaboon kuu kwamunemo wengyundandoon. ¹³ Karamok angkambed dukniwendaniib okad yirimbed dukniwendaniib kuu kuyaambed dembe menebiiwe, yoworiwenbondaniib kwangkong kuyaambed dembe menebiiwe, yi mimim korem kuu komo kamiwen kuu kwane wengyundandoon. ¹⁴ Kwane, bobniyiib yoworiwenboniib kuu amot denembiri ye bowan yiri kiradmoon. Amot denembiri ye bowan kuu bobni ayoob andi yeman kui. ¹⁵ Kane kane yi aningko wadkeri ye buk aom wongkindo kuu amot denobembiri ye bowan yiri ben kiraraneen.

21

Yerusalem Yeeb

¹ Kwane, ambid yeewiib okad yeewiib wedmaan, amborom kuu ibduruk ye ambidiib okadiib kuu dowan kereen kowe. Kuyaa kuu karamokiibban. ² Kwane wedmaane, Karadmo ye Siti, Yerusalem yeeb Ewen aom Godiib yaambed karub awani ye dowad wonong manimanandeb inwaremoon kwamune areb kumbed kamuneen. ³ Kwane wengambaraane, God ye ooni ye dibirimbon aombed wengmo naawonmo dakmoon, “Kibikee God ye dobirimbon kuu nimakaruwiib yaa angkimbaraneen. Kwane, yiyiib yaa dobaraneen. Yi kuu God ye karuwa

nimaya keraniwe, God yeka yiyiib yaa doberene yi God keraneen. ⁴ Yembed yi inok korem yi indob yaa kuu araneen. Kuyaom kuu bobniyiibban mimyob wandiyiibban amengiibban yewediibban aron korem, amborom kuu kurin ye dohiri kerekmen kuu dowan keroon kowe.” andoon.

⁵ Kwane, Godbed ye ooni ye dibirimbon arimbed yedmoon, “Kedi, kumkam korem kuu yeeb ongmenabaan kii!” andoon. Andekore yedmoon, “Weng kee anammo, ne kuu ma korondainban kowe, wongke.” andoon.

⁶ Kwane yembed ne yaa yedmoon, “Kuned kuu dowan keroon kii. Ne kuu Ibdurok Dobofoon Ye God, angkon Yeenbon Dobaraneen Ye God, ne kuu Andowoon Ye God, angkon Yimin Wandaneen Ye God kii. Kanembed ok moom bobnaneen kuu nembed wadkeri ok dewenebuun yaambbed munobmo konaniin. ⁷ Kanembed ninabe burudandaneen kuu korem kee yeman keraneene ne kuu ye God keraniine ye kuu ne dana keraneen. ⁸ Kumban undeekdaniib anam andindodaniib komyeng kamenabidaniib kumka kuman yenbandidaniib nenem kamenabidaniib waruk komobdaniib dudi god yi kuruwak yaa bumangkimaibdaniib dudanabidan koremiib yi dohirimbon kuu bot sulfaambbed amot denembiri ye bowan yiri. Kekee bobni ayoob andi yeman kui.” andoon.

⁹ Kwane, yeenbon dabab kondi yeman ediib meneki wongdem ediib aombbed anukbed ondukniwen ye engyus ediib kuyaom mamaambbed mene ne yaa yedmoon, “Menebko, Sibi Manambbed awanandameen ye wonong

kuu korokbebda.” andoon. ¹⁰ Kwane kore, Kingkinbed ibnewe nendore aangko ambab ari nenwenene, Karadmo ye Siti, Yerusalem kuu Ewen aom Godiib yaambed kamenuun kuu korokbewoon. ¹¹ Kuyaa kuu God ye nambiriyiib yuroon. Siti kuyaa kawuroon kuu bot yeka maaaa miin manimanandeb areb, omkadmo ye bot yaspee areb, ok karadmo areb. ¹² Siti kuuk kuu darewoob ambab ari kumbed ambongko kuu wad ayoowiib. Kuyaambed engyus wad ayoowiib kuu ambongko kuyaambed doriib. Ambongko mimim kuyaa Israeldan yi amyenimbon aningko wad ayoowiib kwane wongkiwen. ¹³ Kangka kee ambongko ayoobmim, kari kangkon ambongko ayoobmim, kiri kangkon ambongko ayoobmim, kaom kangkon ambongko ayoobmim. ¹⁴ Siti kuuk yimin yiri dedmobe dariwen ye bot kuu wad ayoob. Kuyaa wongkiwen kuu Sibi Manambed kinoona apaso keriwendan wad ayoob yi aningko wongkiwen.

¹⁵ Engyu ne yoom dakmuwen ye karub kuu sitiyyiib ambongkoyiib kuuk wiriniweniib kumunkingki yeman goldbed ongmiwen kumbed awinoon. ¹⁶ Siti kuu darewoob kumbed bendom kuu kaningiib. Kwane kumunkingke wedmoon kuu ye doboowiib ye darewoowiib ye ambab ariyiib kuu 2,200 kilomita. ¹⁷ Kuuk wiriniwen ye nomkono kuu dodkanmo wene kimingkane 240 kerimaib kwamune areb engyumbed kumunkingkoon. ¹⁸ Kuuk kuu yaspeembed ongmoon, kwane siti kuyaom kuu goldmo ongmoon, ok karadmo yaa dianmo wedmimaub kwamune areb. ¹⁹ Siti kuuk yimin yiri dedmobe

dariwen ye bot kuu manimanandeb ye bot maa maa korembed inwarundoon. Bot ibduruk kan dedmone maniwen kuu bot yaspee, angkon bot mamaa ayoob andi kuu ambidkadm ye bot safaiya, bot mamaa ayoobmim andi kuu awoyeebkadm ye bot eget, bot mamaa kaning andi kuu awoyeebkadm ye bot emerald, ²⁰ bot mamaa angko andi kuu kubukkadm ye bot oniks, bot mamaa kung andi kuu mongkodkadm ye bot kaanilien, bot mamaa ed andi kuu denekkadmo ye bot kurisolait, bot mamaa kob andi kuu wiibkadm ye bot beril, bot mamaa 9 andi kuu wubmo ye bot topas, bot mamaa 10 andi kuu awoyeebkadm ye bot kuraisofres, bot mamaa 11 andi kuu binmo ye bot yasin, bot mamaa 12 andi kuu minodminodmo ye bot ametis. ²¹ Ambongko wad ayoowiib kuu bot kawanmo yaningko peelmbed ongiwiwen. Ambongko mimim kuu peel mimombed ongmenabiwen. Kwane, siti ye kiwaan darewoob kuu goldmo ongmoon, ok karadm yaa dianmo wedmimaub kwamune areb.

²² Kwane, ne kuu siti aom kurikuri ambib kuu ma wedmind, amborom kuu Aromkono Ariyiib ye Yariman God yoom Sibi Mana yoom kuu kuye siti ye kurikuri ambib kowe. ²³ Siti kuyaom kuu aron o wood yi nambiriyiib yurimokban, amborom kuu God ye nambirimbed siti kuyaom yurembirimaan, kwane Sibi Mana kuu lem areb siti kuyaom yurembirimaan. ²⁴ Kuye nambiri yurembirimaan kumbed ambibkin mimim koremdan kuu yaraniib, kwane okad yiridan yi king kuu God ye nambiri

kandiweniib kuu kuyaom be menebaniib.
²⁵ Kuye ambongko kuu kebeenanban, aron korem kwane daandembaraneen, amborom kuu kuyaa kuu mirikniyiibban kowe. ²⁶ Ambibkin mimim koremdan God ye nambiri kandiweniib aningko darewoob arimbed koni yemaniib kuu kuyaom be menebaniib. ²⁷ Kumban God ye dowakenban ye yiribmaniib keyaom ma be menebaibban. Kwane komyeng kamenabidaniib dudanabidaniib kuu ma awunaibban, kane kane yi aningko Sibi Manambed ye wadkeri buk aom wongkoondan kumbedmo awunaniib kii.

22

Wadkeri Ye Ok Awaan

¹ Kwane, engyumbed ne yaa wadkeri ye ok ok awaan korokbewoon. Ok kuu karadmo anam menengmenengiib kamenu God yoom Sibi Mana yoom yi ooni ye dibirimbon yaambad menebenu, ² siti kiwaan darewoob wedyirimbed wenebuun. Ok wedyiri kuu wadkeri ye ayiib doreene ok kuu at ye dabderem yiri dewenebuun. At kuu yob yeka maa maa wad ayoowiib ire winimaan. Wood mimo mimo aom kuu yob yeka maaaa maaaa ire winimaan. Ye bid kuu ambibkin mimimdan yi bob anikad ongmenabendi yeman. ³ Kuyaom kuu God ye butuniib ma angkimbaraanban. Siti kuyaom kuu God yoom Sibi Mana yoom yi ooni ye dibirimbon angkimbaraneene, ye demedan kuu ye yaa kurikuri ye deme awinaniib. ⁴ Yi kuu ye murubia wedmenaniwe, yi binad ari ye aningko wongkanabaneen. ⁵ Kuyaom kuu kumuniibban. Kwane, yi kuu lemiib aron ye nambiriyiib

yaa meenaibban, amborom kuu Yariman Godbed nambiri kuu kondaneen. Kwane, yi kuu aron korem korem oone dobaraniib.

⁶ Kwane, engyumbed ne yaa yedmoon, “Weng kee anammo, God kuu ma korondaanban. Yariman, profesi weng ye inamen profesidan yaa kondimaan ye God kui, yembed ye engyu yedmoonkob mene ye demedan yaa aron doboobban ari komarewa kamenabaneen ye kerekmen kuu korokbendoon.” andoon.

Aron Doboobban Ari Yesu Mananeen

⁷ Kwane, Yesumbed yedmoon, “Kedi, ne kuu aron doboobban ari mananiin kii! Karub kanembed profesi weng buk keyaombed dakmeen yaa awine kandaneen kuu Godbed amun kerunaneen.” andoon.

⁸ Ne kuu Yoon, nembed kumkam kee wedmeni wengambaraan. Kwane wengambere wedmendekori, kedmengkawoon ye engyu ye yon yiri bumangke korok kankibineni kurikuri kerande kamaan. ⁹ Kumban yembed ne yaa yedmewoon, “Ne yaa kwane kamaab! Ne kuu eb yoom eb ambanga profesidan yoom weng buk keyaombed awine kandiwendan yoom kwamune areb, ne kuu deme ye karubmo. Kowe, God yaambed bumangke kurikuri kere!” andoon.

¹⁰ Kwanandekore yedmewoon, “Buk keyaom profesi wengiib kuu kebene biknaab, amborom kuu aron kuu dia kereen kowe.

¹¹ Aron kuu dia kereen kowe, kanembed ambarakmimaan keroka, domonenibko kwane kamemborok, kanembed arewa ye niindem aom doberembirimaan keroka, domonenibko kwane doberemborok, kanembed

yorokmo kamenabimaan keroka, domonenibko kwane kamemborok, kanembed karadmo doberembirimaan keroka, domonenibko kwane doberemborok.” andoon.

¹² Kwane, Yesumbed yedmoon, “Kedi, ne kuu aron doboobban ari mananiin kii! Ne kuu kakmaniib, nembed bemeneni mimim korem yaa komarewa ambangkiwen kuu kwamunemo kakman bangkandaniin. ¹³ Ne kuu Ibduruk Doboroonman, angkon Yeenbon Dobaraneenman, ne kuu Andowoonman, angkon Yimin Wandaneenman kii.

¹⁴ “Kane kane yi ebkad doboob ogiwen kuu Godbed amun kerundoon. Kwaniwen kumbed Godbed yi yaa wadkeri ye at yaa wene ani kuu yimin, siti kuuk ambongko awuni kuu yimin yedme kowoon. ¹⁵ Kumban siti bunangka kuu komyeng kamenabidaniib waruk komobdaniib nenem kamidaniib kumka kuman yenbandidaniib dudi god yaa bumangkidaniib dudanabi yaa dowaken kere kamimaibdaniib doriib.

¹⁶ “Ne kuu Yesu, nembed ne engyu yedmaane menene weng kee anam andiwendan yaa daandi ye dowad kondoon yiib yaa. Ne kuu Dewid Ye Am-bokab, Dewid Ye Awo kui, kwane ne kuu Amkimo Ye Mindong nambiri darewoowiib kii.” andoon.

¹⁷ Kwane, Kingkin yoom Sibi Mana yaa awanan-damuun ye wonong yoombes yedmiwen, “Minime!” andiwen. Kwane, kanembed weng kee wengamboroon kuu yena yaa “Minime!” andok. Kanembed ok moomiib keroka monok. Kanembed dowaken keroka, mene munob ye wadkeri ok kandok.

¹⁸ Profesi weng buk keyaombed wengambiri-wendan kuu, yuib korem yaa onkandi weng ke yedmaan kei. Kanembed weng keyaa weng yena ariyib daboknaneen kuu, Godbed dabab weng buk keyaom dakmoon kwamune ye yaa ariyib dabab dabokne konaneen. ¹⁹ Kanembed profesi weng keyaambed weng yena dankaraneen kuu, wadkeri ye ayuib siti karadmoyuib yi weng dakmoon kowe, Godbed karub kuu wadkeri ye at yaambed ani ye yumbon aomiib siti aom aomni ye yumboniib yaa kuu dankaraneen.

²⁰ Kumkam keye dowad dakme korokboon ye karubbed yedmoon, “Eyokee, aron doboobban ari mananiin.” andoon.

Anam kwanok. Yariman Yesu, mene.

²¹ Yariman Yesu ye kabamoonmo kondoon ye mimyob dowaken kuu God ye nimakarub yaa kerok. Anam kwanok.

**Genesis, Psalms, and The New Testament in the
Yongkom Language (also called the Yonggom
language) of Papua New Guinea**

Copyright ©

Language: Yongkom

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

b3f9b0a2-8cdb-5470-8e3c-8250231eee99